Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXVIII., Št. 184 — Ljubljana, petek 16. avgusta 1935 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

'zhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon' št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65 podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Ni upanja na sporazum

Zaradi nasprotujočega si stališča Italije in Anglije ni mnogo upanja, da bi posredovanje Lavala rodilo uspeh — Italija vztraja pri okupaciji Abesinije, kar Anglija odločno odklanja

Pariz, 16. avgusta. z. Francoski tisk s veliko pozornostjo spremlja razgovore v zvezi s konferenco Francije, Anglije in Italije o abesinskem vprašanju. Dosedanji razgovori pa po soglasni sodbi pariških listov dopuščajo kaj malo nade na uspeh. »Oevre« piše, da dosedaj ni zabeležiti niti koraka naprej in da so nasprotja še vedno tako velika, da ni niti misliti na sporazum. »Matin« poroča, da je postavila Italija svoje največje zahteve, a da je tudi Absinija mnogo bolj popustila, kakor pa bi se dalo sklepati iz nedavne izjave abesinskega cesarija. To je prvi uspeh angleškega prizadevanja, da bi pridobila Abesinijo za popuščanje. Kljub temu pa vztraja Italija na svojem stališču, tako da je razlika med italijanskim in angleškim stališčem še vedno tolika,da ne dopušča nobene nade na uspeh pariške konference. Journal« piše, da se v trenutku, ko se pričenja konferenca treh velesil, medsebojna stališča sicer jasna, vendar pa so si tako nasprotujoča, da je nada na dosego sporazuma prav neznatna. Naloga konference, najti kompromis med italijanskim in angleškim stališčem, je tako izredno težka, da bi bile potrebne dolgotrajne priprave in utrujajoči diplomatski razgovori, predno bi mogla konferenca priti do sporazuma.

Priprave za današnjo prvo skupno konferenco med Lavalom, Edenom in Aloisijem so bila včeraj zaključena s sestankom Edena in Aloisija. Kakor poroča »Matin«, se je ta sestanek vršil na pobudo Lavala, ki je želel, da bi si angleški in italijanski zastopnik neposredno pojasnila svoje stališče. Aloisi je pojasnil stališče italijanske vlade, dočim je Eden razvil predloge angleške vlade glede gospodarskih koncesij na katere bi mogla pristati Abesinija in Anglija. Po informacijah »Matina« pa vztraja Aloisi na tem, da Italija ne more sprejeti nobenih gospodarskih koncesij, ako ji ne bo dopuščeno, da si jih z vojaško akcijo zasigura in ohrani svoj prestiž napram Abesiniji. Italija smatra, da bi se mogla vojna preprečiti s tem, da bi se s pristankom Francije in Anglije izvršila vojaška okupacija Abesinije ki bi se poverila Italiji. Nato naj bi se uredila skupna uprava pod nadzorstvom vseh treh velesil. Anglija to slej ko prej odklanja, ker sodi, da bi bila s tem kršena neodvisnost in samostojnost Abesinije.

O teh predlogih Italije je bil obveščen tudi abesinski poslanik v Parizu Habariate, ki je takoj nato posetil Lavala in Edena ter v imenu abesinske vlade vložil protest proti vsem predlogom, ki bi kakorkoli kršili neodvisnost in samostojnost Abesinije. Abesinija je slej ko prej pripravljena sodelovati z vsemi državami na gospodarskem in kulturnem polju, odklanja pa vsako maščevanje v svoje politične zadeve in bo svojo neodvisnot branila za vsako ceno.

Spričo takega položaja sodijo pariški listi, da je Lavalova posredovalna naloga skrajno delikatna in težavna. Francija sicer želi podpirati italijanske težnje in načrte, vendar pa more iti le do gotove meje, ker mora upoštevati tudi razne druge države, zlasti Nemčijo, ki bi s polno pravico mogla zahtevati enako toleriranje, ako bi Francija v celoti osvojila italijansko stališče.

Pariz, 16. avgusta r. Včeraj so se pričeli oficielni razgovori med Lavalom, Edenom in Aloisiem o abesinskem vprašanju. Ker so pogajanja šele v začetnem stadiju in vztrajata angleški in tudi italijanski glavni delegat pri svojih maksimalnih zahtevah, ki jih nikakor ni mogoče spraviti pod en klobuk, vlada v Parizu precej mlačno razpoloženje, posebno ker Italija še vedno prevaža čete in vojni materijal v Abesinijo.

Kakor se sliši, je Eden v svoji utemeljitvi najbolj poudarjal, da je brezpogojno treba vzdržati vse pogodbe, med njimi predvsem pogodbo o Društvu narodov. Napad Italije na Abesinijo, ki je prav tako članica Društva narodov, bi po njegovem naziranju omajal francosko pozicijo v Evropi, vzpodbudil Berlin v njegovih revizijskih stremljenjih ter izredno otežkočil, če ne popolnoma onemogočil zaključitev vzhodne in podunavske pogodbe. Razen tega bi se Italija zapletla v dolgotrajno vojno v Afriki ter bi se Anglija umaknila od evropskih zadev, zaradi česar bi ostala Francija in njeni zavezniki osamljeni nasproti Berlinu.

Italijanski glavni delegat baron Aloisi utemeljuje svoje stališče tako, češ da Italija z vojno proti Abesiniji ne bi sprožila vprašanja nove razdelitve kolonijalnih mandatov. Če Italija v Abesiniji ne bo dobila prostih rok, so tamkaj odprta vrata za vse mogoče aspiracije, pri katerih bi se utegnil okoristiti samo Berlin. Gospodarske in ostale koncesije Abesinija odklanja.

»Paris Midi« piše, da je tudi Francija izdelala načrt, po katerem naj bi se ustanovila družba treh velesil, ki naj bi z medsebojno kontrolo in spoštovanjem abesinske nedotakljivosti točno omejila interesne sfere posameznih držav ter dala Italiji gotove materijalne koristi, Angliji pa gotove politične garancije.

Kaj se pripravlja na severu Evrope

Možnost sklenitve vojaške zveze med Nemčijo, Poljsko in Finsko

London, 16. avgusta. g. Današnji jutranji tisk piše o nedavnem obisku poljskega ministra Becka na Finskem: Dočim so zapadne sile popolnoma zaposlene z abesinskim vprašanjem, se za kulisami na severu Evrope razvija velika aktivnost, ki bo morda v kratkem spravila na dan važne dogodke. Dasi se kot namen Beckovega obiska v finski prestolnici označuje vrnitev obiska finskega zunanjega ministra v Varšavi gre v resnici že za drugo etapo važnega diplomatskega razvoja. Nemčija in Poljska mislita na ustvaritev bloka sil, ki bi obvladal Baltiško morje. Nemško-poljska pogodba se je izpremenila v tesno zvezo. Zopetna oborožitev Nemčije, pogajanja med Poljsko in Finsko ter odklonilno stališče, ki ga obe državi zavzemata nasproti vzhodni pogodbi, so posamezne etape zbližanja med temi državami. Skandinavske države so zaradi priprav, da bi si Nemčija premočno utrdila svoj položaj ob Baltiškem morju, zelo vznemirjene in sicer tembolj, ker se širijo tudi govorice o nemško-poljsko-finski vojaški zvezi.

Nova bolgarska ustava

bo ustrezala duhu novega časa in tradicijam bolgarskega naroda

Sofija, 16. avgusta. AA. Včeraj popoldne sta imela predsednik vlade Andrej Tošev in pravosodni minister Karadžozov konferenco, na kateri sta proučila vsa vprašanja, ki se nanašajo na izdelavo nove ustave in novega volilnega zakona. Po konferenci je predsednik vlade Andrej Tošev v razgovoru s poročevalci listov izjavil:

»Delal sem z ministrom Karadžozovim na načrtu nove ustave. Kdaj bo načrt gotov, se še ne more reči, ker moramo zbrati še mnogo materijala. Nova ustava v nobenem primeru ne bo oktroirana, temveč jo bo narod odobril. Ustrezala bo duhu novega časa in tradicijam ter običajem našega naroda. Sporedno z ustavo izdelujemo tudi volilni zakon. Vršile se bodo volitve v veliko narodno skupščino, ki bo proučila in odobrila novo ustavo. Ko bom z ministrom Karadžozovim proučil načrt, ga bom najprej izročil v proučitev ministrskemu svetu, nato pa vsem poklicanim osebam, to je pravnikom, politikom in drugim javnim delavcem. Pristali bomo na vse, kar bo koristno in plodovito. Načrt utegne biti gotov do jeseni.«

Na vprašanje novinarjev, kaj je resnice na vesteh o odstopu nekaterih ministrov in bližajoči se izpremembi vlade, je predsednik g. Andrej Tošev odgovoril:

»Nikakih izprememb ni. Povedati vam moram, da ni nobena vlada večna. Mi smo prišli, da izpolnimo poslanstvo, ki ga je jasno orisal kraljev manifest.«

Depolitizacija bolgarskih strokovnih organizacij

Sofija, 16. avgusta. p. Ker so bile istočasno s političnimi strankami razpuščene tudi strokovne delavske organizacije, je vlada dala inicijativo za osnovanje novih nepolitičnih delavskih sindikatov. Ker so priprave za nove sindikalne organizacije že zaključene, se bodo pričela prirejati prihodnji teden po vsej državi velika strokovna zborovanja, na katerih se bodo ustanavljale posamezne delavske zveze.

Katastrofalna poplava v zgornji Italiji

V Ligurških alpah je porušeni jez povzročil poplavo, ki je porušila več vasi in zahtevala več. sto smrtnih žrtev

Milan, 16. avgusta. k. Katastrofa, ki se je predvečerajšnjim pripetila v golini reke Orbe v Ligurskih Alpah, je zavzela silen obseg. Preplavljenih je cela vrsta vasi in trgov na daljavo 40 km. Pod vodo je 80 kvadratnih kilometrov zemeljske površine. Doslej še ni ugotovljeno točno število žrtve. Prekinjene so tudi vse železniške in cestnezveze, razen ene. Oblasti so nemudoma pričele z reševalno akcijo, ki je še vedno v polnem teku.

Katastrofa je nastala, ker se je zaradi silnega naliva v torek zjutraj v umetnem jezeru Orsiglieto, ki ga je zapiral velik jez, nabralo 18 milijonov kubičnih metrov, vode. Silne množine vode so naenkrat vdrle po dolini in sproto uničevale in rušile vse, kar jim je bilo na poti. Najprej je bila poplavljena vas San Giordio, takoj za njo pa vse vasi občine Molare in potem vasi okrog Predose in trga Ovade. Popolnoma so bile porušene vasi Reba, Ghiaia, Cremolino, Pailleo, Borgo, Basaluzzo, Fresonara, Silvano, Capriaa, Bormida in Orti. Zaradi naliva je prestopila bregove tudi reka Bormida ata, Zaradi maliva je prestopila bregove tudi reka Bormida, ki je preplavila okrog 3.000 ha zemlje. Vode so porušile železniški most na progi Ovada-Acpui osem minut potem, ko je šel preko njega potniški vlak, na dalje most na cesti Ovada-Molare — Acpui in še nekaj manjših mostov.

Iz San Rossora je prihitel v Borgo Ovado italijanski kralj, ki je takoj obiskal vse poplavljeno ozemlje. Jezero Orsiglieto je sedaj že popolnoma upadlo in je v njem le okrog 2 milijona kubičnih metrov vode, ki za dolino ne pomeni nikake nevarnosti več.

Rim, 15. avgusta. d. Velika vremenska katastrofa v zgornji Italiji je po policijskih poročilih zahtevala 600 smrtnih žrtev. **V noči na sredoso potegnili iz vode okroglo 600 trupel, pričakovati pa se more, da bo smrtnih žrtev še več, morda celo nad tisoč. Samo iz vasi Molare so deroči valovi odnesli 150 ljudi, po večini žensk in otrok.** Uničena je tudi vsa letina riža, pa tudi več predilnic so porušile vode. Porušeni so tudi nešteti mostovi in je bila prekinjena zveza med Genovo ter Alessandrijo.

Neurje vsepovsod

Zagreb, 16. avgusta. n. Kratka nevihta, ki je včeraj divjala nad Zagrebom in okolico, je prizadela znatno škodo v predmestjih in okoliških vaseh. Posebno so poškodovani sadovnjaki in koruzna polja. Blizu letališča se je porušil neki zid na lesnega trgovca Mirka Kuzjaka, ki je dobil nevarne poškodbe. Na cesto v bližini železniške postaje Podsused je padlo drevo, ki je pretrgalo električni vod Zagreb - Karlovac, tako da so žice visele preko ceste. Ko se je pripeljal mimo z vozom 22-letni Miško Štefok, mu je tok ubil konja, njega samega pa onesvestil.

Krakov, 16. avgusta. b. Nad mestom je včeraj divjala huda nevihta, ki je povzročila ogromno škodo. Mnogi mesti okraji so bili vsi poplavljeni. Vihar je bil tako močan, da je podrl več hiš. Doslej še niso ugotovili, ali je zahteval tudi človeške žrtve. Tudi iz drugih krajev južne in kongresne Poljske poročajo o hudih nevihtah, med katerimi je strela povzročila požare in je pogorelo več vasi.

Budimpešta, 16. avgusta. AA. Včeraj okoli 6. popoldne se je v Budimpešti in njeni neposredni okolici utrgal oblak. Neurje je povzročilo mnogo škode.

„Steber sramote“

Vsak nemški državljan, ki kupuje pri židovskem trgovcu, pride na sramotni steber

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Schwerina: Včeraj so v meklenburškem mestu Wiesmaru slavnostno odkrili »steber sramote«, ki ga je na glavnem trgu tega mesta postavilo poveljstvo krajevnih nacionalno socialističnih napadalnih oddelkov. Na tem stebru bodo v bodoče nalepili imena tistih meščanov, ki kupujejo v židovskih trgovinah.

Otkritje stebra sramote se je izvršilo v navzočnosti napadalnih oddelkov in krajevnih prvakov nacionalno socialistične stranke. Poveljnik napadalnih oddelkov je prečital prvi seznam meščanov, ki so jih zalotili pri kupovanju v židovskih trgovinah. Proglasil je te meščane za narodne sovražnike. Nato so med vzklikanjem in prepevanjem pričvrstili ta prvi seznam na steber sramote.

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Koburga: Koburški župan je poslal okrožnico vsemu mestnemu osebju, da bo izgubil službo vsak mestni uradnik ali nameščenec, ki bi izkazoval moralno ali gmotno podporo kateremukoli židu. To velja tudi za tiste, ki bi takšno podporo ali pomoč izkazali svojim židovskim bližnjim sorodnikom.

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Berlina: Današnji »Völkischer Beobachter« priobčuje vest iz Königsberga, da so v Marienburgu člani nekega katoliškega društva napadli in nevarno pobili nekega nacionalnosocialističnega mladeniča. Napadenec trdi, da ni z ničimer izzval tega napada, izvršenega izključno samo iz maščevanja zaradi nedavne aretacije nekega katoliškega duhovnika.

Židje se zatekajo v Avstrijo

Dunaj, 16. avgusta. AA. Po uradnih podatkih za leto 1935 so oblasti izdale avstrijsko državljanstvo 21.515 tujim Židom v času od leta 1924 do 1935. V tem razdobju je dobilo avstrijsko državljanstvo vsega skup 85.617 tujih državljanov in znaša torej število Židov med njimi celo četrtino.

Prodiranje nemškega velekapitala v Rumunijo

Bukurešta, 16. avgusta. AA. Že večkrat so nekatera velika nemška industrijska podjetja, ki imajo večje zmrzle terjatve v Romuniji ,skušala izkoristiti izterjave tako, da bi jih plasirala v romunska industrijska podjetja. Zdaj se nemška veletvrdka »Gutehoffnungshuette« s sodelovanjem nekega romunskega podjetja pripravlja na ustanovitev velike tvrdke za težko industrijo. Nemška firma bi dala za ustanovitev tega podjetja kapital 500 milijonov lejev, in sicer 80% v strojih in orodju, 20% pa v gotovini. Obrestna mera za ta znesek bi znašala 5 do 6% na leto. Obresti in glavnica bi se imela vrniti v sedmih do osmih letih.

Obletnica poljske zmage nad boljševiki

Varšava, 16. avgusta. AA. Pat poroča: Včeraj se je za 15letnico varšavske bitke, ki je rešila prestolnico in odločila zmago v poljsko-boljševiški vojni, priredili v mestcu Radzininu, prizorišču te bitke, spominsko svečanost v navzočnosti notranjega ministra Kosjalkovskega, prosvetnega ministra Jenzijeviča in ostalih veledostojanstvenikov. Varšavski kardinal-nadškof Morakovski je opravil na spomeniku za domovino padlim vojakom spominsko svečanost.

Poljski listi priobčujejo mnogoštevilne članke in opisujejo bitko, poudarjajoč veliko vlogo, ki jo je ta zmaga imela v svetovni zgodovini, ker je rešila Evropo pred komunistično revolucijo.

Pred diktaturo Reichswehra v Nemčiji?

Pariz, 16. avgusta. AA. Pariški listi priobčujejo z veliko rezerviranostjo tole vest z Dunaja:

Berlinski dopisnik »Weltblatta«« poroča, da je iz nemških diplomatskih krogov izvedel, da v Berlinu pričakujejo v nekaj tednih proglasitev diktature Reichswehra.

ŠAH

Nacijonalni turnir

Ljubljana, 16. avgusta.

V nadaljevanju prekinjenih partij IX kola je Gabrovšek premagal Grenčarskega, C. Vidmar Longerja, R. Savić Licula, Berić pa Šubarića. Remis so bile partije Šiška — M. Vidmar, Prek — Preinfalk in Matvejev — Sikošek. Včeraj se je igralo X. kolo. Inž. Prek je premagal Šiško, Carev B. Savića, Jonke Gabrovška, C. Vidmar Šubarića, Licul Mareka, R. Savić Herbatina, Šorli pa Berića. Ostale partije so bile prekinjene. Pri nadaljevanju prekinjenih partij iz prejšnjih kol so bili danes doseženi tile rezultati: Nikolić je premagal Hrena, Matvejev pa C. Vidmarja. Remizirali so Herbatin: Licul, Hren: Gabrovšek, Šubarić: R. Savić, Grenčarski: Jonke, Hren: Preinfalk, Grenčarski: Carev in Marek: Šorli.

Danes so na sporedu samo prekinjene partije, jutri pa bo zadnje kolo. Longer bo izgubil proti Sikošku, ki ima dva kmeta več. Pričeli sta se tudi dve partiji XI. kola. Nikolić je nasproti Jonkeju za dva kmeta na stabšem in bo najbrž izgubil. Enaka je situacija v partiji Berić — Licul, kjer ima slednji dva kmeta več.

Stanje po X. kolu: A skupina: M. Vidmar 7, inž. Prek, Preinfalk 6, Carev 5½, Šiška, Gabrovšek 5, Nikolić 4 (1), Jonke 3½, Hren 3, Grenčarski 2 (1), B. Savić 2; B. skupina: R. Savić 7, Sikošek 6 (1), Matvejev 6, Šorli, C. Vidmar 5, Herbatin 4½, Berić 4, Longer 3 (2), Marek 2½ (1) Šubarić, Licul 2½.

Kupuj domače blago!

Zaslužki naših rudarjev

Povprečni čisti zaslužek rudarja je znašal lani piščih 700 Din

Ljubljana, 16 avgusta.

Da se naši rudarji bore za golo življenje, ko branijo to, kar jim je ostalo po tolikih redukcijah, je menda zdaj že vsem jasno in bi nam moralo biti pred očmi zlasti zdaj, ko se zopet odloča o usodi prebivalstva rudarskih revirjev. Na podlagi stvarnih podatkov hočemo pokazati, kakšen je prav za prav socijalni položaj naših rudarjev. Podatki so zbrani ob priliki lanskega mezdnega gibanju rudarskega delavstva ter nam lahko služijo tudi za sedanje razmere, ker je v bistvu ostalo vse pri starem, kvečjemu, da se je še kaj poslabšalo.

V Kočevju je bilo zaposlenih julija 1933 samo 92 rudarjev, ki so delali 1405 dni (šihtov) in zaslužili 64.510 Din. Lani maja je bilo zaposlenih v Kovčevju 96 rudarjev 1608 delovnih dni in je zaslužilo 66.291 Din. Kočevski rudarji so torej zaslužili na leto okrog tričetrt milijona Din. V Trbovljah je bilo julija 1933 zaposlenih 2485 rudarjev 40.608 delovnih dni. Zaslužili so 2.111.626 Din. Lani maja je delalo v Trbovljah 2418 rudarjev 39.989 delovnih dni ter zaslužilo 1.886.515 Din. V Hrastniku, Laškem, Rajhenbergu in Zagorju je delalo julija 1933 skupno 1533 rudarjev 32.084 delovnih dni in je zaslužilo 1.596.742 Din. Skupno so zaslužili naši rudarji v vseh premogokopnikih julija 1933 3.772.878 Din, lani maja pa 3.710.764 Din. Prvi mesec je bilo zaposlenih 4110 rudarjev, drugi pa 4448. Te številke same na sebi pa nič ne povedo na sam pogled. Treba je vzeti v roke svinčnik in računati.

Povprečni kosmati zaslužek rudarja je znašal lani 800 Din na mesec, čisti zaslužek pa niti celih 700 Din. Od 75 do 80% rudarjev je družinskih očetov. V Trbovljah je toliko rentnikov in nezaposlenih, da mora skrbeti vsak zaposleni rudar za enega rentnika ali nezaposlenega. Zaslužki pa tudi niso enakomerno razdeljeni, zato zasluži večina rudarjev poleti, ko se navadno obratuje v skrčenem obratu, po 400 Din na mesec, čeprav znašajo povprečni zaslužki tudi tedaj precej več. Ako delajo samo 13 delovnih dni na mesec, zasluži 60% rudarjev okrog 430 Din na mesec, povprečne mezde pa znašajo 380 Din. Samec potrebuje okrog 220 Din za hrano,, družina pa 660 Din. V začetku lanskega leta je bilo v evidenci pri Bratovskih skladnicah 870 nezaposlenih rudarjev iz Hrastnika, Kočevja, Laškega, Rajhenburga, Trbovelj in Zagorja. Toda k nezaposlenim moramo še prišteti 2170 rentnikov, 858 vdov po umrlih delavcih in 500 otrok. V teh rudarskih revirjih je bilo v začetku lanskega leta takšno razmerje med zaposlenimi rudarji in njihovimi ženami in otroki: Rudarjev je bilo 4650, žen 3390 in otrok 7081. — 4867 rudarjev je plačalo 5.678.000 Din socijalnih dajatev, in sicer odpade povprečno na rudarja na mesec 98 Din, če pa še prištejemo odtegljaje za uslužbenski davek, bednostni fond in za II. skupino rudarske zadruge, znaša povprečni mesečni odtegljaj 120 Din.

Doslej smo govorili predvsem o povprečjih, zdaj si pa oglejmo nekoliko podrobnejše mezde rudarjev v Trbovljah, kakor so bile izkazane za mesece v letu izrazite krize 1933! Delavcev, ki zaslužijo nad 1000 Din čistega je v Trbovljah malo. Največ jih je, ki zaslužijo po 36—40 Din na dan ali 385 Din na mesec. Upoštevati pa moramo, da so ti zaslužki mišljeni pri 13 delovnih dneh na mesec. Toliko je zaslužilo 570 delavcev. 464 rud. je zaslužilo pri 13 delovnih dnevih 430 Din na mesec. Od 61—65 Din je zaslužilo 118 rudarjev. Samo dva sta zaslužila 100 do 105 Din na dan. Iz teh številk razvidimo, da večina rudarjev zasluži izpod 55 Din na dan.

Kakšno krizo preživlja naša premogovna industrija, kažejo najboj redukcije delavstva. V šestih letih je bila reduciranih skoraj polovica rudarjev, in sicer je padlo število zaposlenih od 8977 na 4636. Lani so rudniki v Sloveniji producirali 1 240.077 ton premoga ali 30.01% produkcije v vsej državi. L. 1929, torej pred prizo, so producirali slovenski rudniki še 40.5% skupne produkcije. Lani je bilo 206 delovnih dni, dočim so delali l. 1929 300 dni. L. 1930 je bilo zaposlenih še 9089 rudarjev, naslednje leto jih je pa bilo samo 7751, 1932 6788, l. 1933 5843 itd. In zdaj zopet groze redukcije. Duševno trpljenje rudarjev zaradi neprestano grozečih redukcij je prav tako strašno, kakor stradanje samo na sebi, če ne še strasnejše. Toda kdo bi govoril o trpljenju, ko se vse suče okrog samih številk!

Velika Ljubljana

Ljubljana, 16. avgusta.

Kakor se sliši od poučene strani, so meje bodoče velike Ljubljane definitivno določene, ker so vse prizadete občine pristale na inkorporacijo. Veliko je bilo debate in natezanja, predno so protivniki priključitve položili orožje, a najvažnejša finančna, administrativna in druga vprašanja so ostala odprta.

Članom komisije, ki so dokončno določali meje velike Ljubljane, se pač ne more odrekati širokogrudnosti, ki so jo pokazali pri tem poslu, vendar se je po splošnem mnenju vršila zadeva preveč šablonski po načrtih brez ogleda objektov in terena na mestu. Tako ni predvidena priključitev k Ljubljani nove kolonije Vrhovce v katastralni občini Šujica, akoravno leži to novo naselje tik občine Vič, ima na Viču šolski in cerkveni okoliš, eno izmed najidealnejših leg ljubljanske okolice in vse pogoje za nadaljnji procvit. Zmerno gričevje, obrašćeno z mešanim gozdnim drevjem, ki obdaja od severne strani to naselje, naravno kopališče v biserno čisti Gradaščici,čist, neprašen gorenjski zrak brez slavne ljubljanske megle, lične nove hiše, idealno ležeča stavbišča in druge prirodne krasote so prednosti, ki je bo bodoča velika Ljubljana zelo pogrešala Vsak, ki dvomi nad temi dejstvi, se lahko na lastne oči prepriča o istinitosti, ako gre po cesti od Viča proti graščini Bokalce.

Prebivalci vasi Vrhovce so baje na temelju zakona o občinah zaprosili občino Vič za sprejem v občinsko zvezo, vendar je ta občina na pobudo in iniciativo gotovih predstavnikov oblasti, kateri tega naselja in njegovih prednosti sploh ne poznajo in ga nikoli videli niso, sprejem odklonila, češ, da je občina Vič finančno sama dovolj močna. Taka naziranja so seveda smešna, ker finančna moč občine ne izvira izključno iz sredstev lastnih občanov, temveč iz splošnega prometa, kar vedo tudi viški trgovci, obrtniki in drugi, ki ne odklanjajo tujih odjemalcev in njih denarja.

Še je čas, da se meje velike Ljubljane napram zahodu popravijo, pritegne k priključitvi tudi naselje Vrhovce ali pa cela katastralna občina Šujica in tako bodoči Ljubljani, odnosno njenim prebivalcem nudi možnost oddiha in počitka v mirnem brezprašnem zatišju, ki vlada edino v tem okolišu. Morda bi se merodajna komisija situacijo o priliki ogledala, ker velika Ljubljana se ne ustvarja vsak dan.

Iz Metlike

— **Sokolski nastop.** V nedeljo, 11. tm. je imelo metliško Sokolsko društvo svoj redni javni nastop, ki so se ga udeležila tudi odposlanstva okoliških bratskih društev iz Črnomlja, Semiča in Podzemlja. Vse kategorije članstva so nastopile s prostimi vajami, ki so bile vse izvedene izredno lepo in skladno. Prav lepo je izvajal svoje vaje tudi ženski naraščaj, ki je nastopil z dolgimi palicami, a lepo priznanje so za skrbno sestavljene in uvežbane vaje žale tudi članice. Na orodju so nastopili člani ter ženski in moški naraščaj. Velik uspeh je dosegla zlasti vrsta na drogu. Po nastopu je na mestu odsotnega staroste pozdravil navzoče prosvetar br. Zalar, ki je prisrčno pozdravil tudi odposlanca župe iz Karlovca brata Sablića in Blaškovića. Pred zaključkom oficielnega dela je spregovoril še župni starosta br. Sablić, nakar se je razvila prisrčna zabava.

— **Nedostatek, ki ga je treba odstraniti.** Ob novi hiši trgovca g. Muche je še vedno nepokrit del Bojice, ki širi v vročini prav neprijeten smrad, ker se vanjo izlivajo kanali. Apeliramo na merodajne činitelje, da v interesu ugleda našega mesta in glede na higienske predpise tudi ta del čimprej pokrijejo in tako odstranijo nedostatek, ki ni nikomur v čast, niti je dopusten za tujsko prometno mesto.

Naši avtomobilisti v Bolgariji

Bolgarski avtomobilski klub je poslal našemu klubu prisrčno povabilo, da priredi s svojim članstvom izlet v Bolgarijo. Uprava našega kluba je z radostjo sprejela ta bratski poziv ter odločila, da bo izlet v Bolgarijo sredi septembra t. l. Točen datum bo objavljen kasneje.

Izletniki se bodo zbrali v Beogradu, odkoder bodo potovali preko Caribroda v Sofijo. Iz Sofije bodo nadaljevali vožnjo do Varne ob Črnem morju. Izlet bo trajal 8 do 10 dni; dolžina proge od Beograda do Varne in nazaj do Beograda znaša okoli 2000 km. Do Beograda in nazaj se bo izposlovali brezplačen prevoz vozil po železnici ter polovična vožnja za udeležence. Bolgarski avtomobilski klub bo izposloval za izletnike čim večje popuste in druge ugodnosti, med ostalim tudi popust pri ceni goriva, ki znaša sicer normalno 11 — 12 leva t. j. okroglo Din 3.50. Peste so dobre. Izleta se lahko udeležijo tudi nečlani avtomobilisti, ki bodo imeli enake ugodnosti kot člani kluba. Zato si bodo morali nabaviti veliko klubsko plaketo, zastavico za vozilo, trobojnico za vozilo ter majhno značko za gumbnico, kar se bo vse po končani turneji vrnilo. Vsi moški udeleženci bodo morali imeti klubske čepice.

Prijave za udeležbo sprejemajo vse sekcije Avtomobilskega kluba Kraljevine Jugoslavije (v Dravski banovini v Ljubljani in Mariboru) in jih poslati najkasneje do 28. avgusta t. l.

Iz Trbovelj

Živilski trg: V sredo, ko je bil delavski plačilni dan, je bil živilski trg zopet dobro založen. Toliko vozov s krompirjem, prešiči in kuretino že dolgo ni bilo na našem trgu. Bili so to večinoma kmetje iz Dolenjske in sicer iz okolice Bučke pri Krškem. Novi krompir so ponujali po 1 Din kg, pujske pa po 100 Din 12 tednov stare, po 70 Din pa 8 tednov stare, pol leta stari pa so bili po Din 550.— do 560.— Din. Tudi jajc je bilo izredno veliko na trgu, toda tako neenako ceno že dolgo ni bilo opaziti. Tako so jih prodajele kmetice sveže po 15.—, 17.— in 18 za kovača, dočim so jih neki prekupčevalci prodajali v zabojih po 22 za kovača. — Izredno mnogo je bilo na trgu tudi zelenjave, zlasti pa sadja. Od sadja so bile najdražje skopljanske slive, ki so jih branjevci prodatudi po 2 in 3 — Din, toda slabše vrste. jali po Din 10.— za kg. V ceni je sledilo grozdje po 6.— do 8.— Din, hruške po Din 4.—, vendar so jih pa kmetice prodajale Iste cene so bile tudi za zgodnje jabolke. Paradižniki se niso mnogo pocenili, prodajali so jih po 4 Din/kg, po ceni pa so bile kumare, ka so jih prodajali kar po 150 Din/kg. kumare za vlaganje pa po 4 do 5 komadov za Din. Radovednežev je bilo na trgu veliko, pravtako »suhih« povpraševalcev za cenami, pravih kupcev pa le malo, ker se zdi našemu delovnemu ljudstvu danes drago sadje luksus, zelenjave sreče biti kmalu konec. —

»Prijateljka sreča« se je pojavila tudi v naši dolini in nekateri ljudje ji pridno nasedajo, večina pa ta način pridobivanje »sreče« odklanja, ker ima že od mnogih prejšnjih tovstnih ponujalcev »sreče« slabe izkušnje. Ker je ljubljanska policija to vrsto osrečavanje državljanov te dni prepovedala, utegne tukajšnje »Prijateliske sreče biti kmau konec. —

Z reklamo.

Ravnatelj kaznilnice v podeželskem mestu pravi pazniku:

— Da, da, težki so časi, že več mesecev ni bilo nobenega novega kaznenca.

— Kaj ko bi poskusil z reklamo? predlaga paznik.

Praznik — izgubljen dan

Včeraj so bili naši meščani slabe volje — Popoldne jih ni več držalo doma

Ljubljana, 16. avgusta.

Včerajšnji praznik pomeni za Ljubljančane kot priznane turiste in športnike izgubljen dan. Dež, ki smo ga še pred kratkim tako pogrešali, je povzročil naenkrat celo poplavo po cestah pa tudi poplavo slabe volje. Ljubljančani niso mogli več prizmavati blagodejnosti zadnjega dežja, če pa je res še kaj hasnil, bi za ceno praznika tudi radi jedli v jesni nekoliko drobnejši krompir, kakor ga bodo sicer Slaba volja se je naselila v dušah in se kazala na obrazih že v sredo. Skrivali so jo pod dežniki, doma in še kje pa so jo stresali, da se je razlezla po vseh kotih in špranjah. Dež je seve tudi včeraj ni izpral, saj je bila baš zaradi njega tu in ni se umaknila, dokler je niso Ljubljančani s silo pognali, uvidevajoč potrebo temeljite preorijentacije.

Čemu hrepenite nekam tja daleč, če je doma toliko dobrot... Kavarne, gostilne kinomatografi, muzeji in pa slednjič domače zabave v okviru skromnih ali razširjenih stanovanj. Tako se je zgodilo, da so Ljubljančani to pot spravili police in gojzarice v kraj, sedli za mizo in se pomenkovali o rečeh, ki jim komaj kedaj pridejo na um in pa o Abesiniji, o kateri govori ves svet in zato tudi Ljubljančani. Da Abesinija ni kaka Špelca ali Urška, ve zdaj že sleherna, še tako ljubosumna in sitna ženica, zato je o njej tudi lahko govoriti in taki pogovori niso nevarni ter ne rode nikakih intrig.

Kar se tiče domače politike, so Ljubljančani popravljali ceste, demontirali in prestavljali tramvajske tračnice, pri vsem tem pa niso bili bogzna kako radikalni in so marsikaj puščali v nemar.

Popoldne, ko je dež prenehal pa večina ni več zdržala doma. Nekaj časa so ugibali, kod in kam, slednjič pa so jo le pogruntali. Z docela skritizíranim tramvajem so jo mahnili na Vič in v Št. Vid, v Moste in na Dolenjsko cesto, kjer pa seve spet niso ostali na cesti, marveč so »zavili«. Ko pravimo, da so »zavili«, menda ni treba nadaljnih pojasnil, saj beseda sama pove vse. »Zaviti je sploh fletna beseda in zaviti je fletno.

Veliko je bilo tudi Ljubljančanov, ki so krenili nekoliko v stran z glavne ceste in jo mahnili v Dravlje. Veliki šmaren je za druge praznik, za Draveljce pa praznik in pol. K sv. Roku na božjo pot so prihajali sicer včasih vse drugačne množice kakor zadnja leta, vendar je še šlo. Včeraj pa so bile Dravlje prazne do poznega poldneva in šele tedaj so rešili situacijo zopet Ljubljančani. Mahoma, kot bi trenil je bil rešen položaj za gostilničarje, za vrtiljake, za branjevce in lectarje ter za beračе. Kakor bi čarovnik pritisnil na gumb, se je zasukalo. Kuharica se je zasmejala, piška je glasneje zacvrčala v masti, točaj je podjetnejše polnil vrče, natakarice so postale poskočnejše, vrtiljaki so se jeli sukati živahnejše in beračі so jeli kričati ter moledovati glasnejše. Z eno besedo naenkrat je vse oživelo. Če že ne dan, vsaj večer je bil v Dravljah lep, zato so nas Draveljci tudi korajžno povabili na žegnanje v nedeljo.

Gostje iz Francije v Jugoslaviji

Ljubljana, 16. avgusta

Davi okrog 9. se je pripeljalo v Ljubljano v brzovlakom iz Francije 36 članov Jugoslovenskega narodnega odbora, ki je organiziral poklonitveno deputacijo na Oplenac. Deputacijo vodi g. Urlep, bivši dolgoletni sotrudnik »Jutra«, v nji so pa zastopane skoro vse naše rudarske organizacije iz Francije. Med udeleženci ekskurzije sta tudi dva brata Bukovac, člana znamenite Bukovčeve rodbine v Parizu, ki je zaslovela zaradi svoje spremnosti v roko borbi. Deputaciji sta se pa pridružila tudi bivša solunska borca g. Fournier in g. Cavar, na poti od Jesenice do Beograda se ji je pa pridružil znani pariški odvetnik g. Milič-Nikolič in njegova soproga, ki vedno vsestransko in brezplačno zastopa interese Jugoslovenov v Parizu, in še mnogo drugih odličnikov.

Goste sta na kolodvoru pričakovala ravnatelj izseeniškega urada g. Fink v zastopstvu banske uprave in pa dr. Brilej, ki jih je pozdravil kot zastopnik mestne občine. Člani poklonitvene deputacije so si dopoldne ogledali mesto, ob 12.47 pa so nadaljevali potovanje. S seboj ponesejo krasen mozaik, delo umetnika Mitroviča, katerega položе na grob blagopokojnega Viteškega kralja.

SPORT

Naši kolesarji na veliki kolesarski dirki v Rumuniji. Kakor Francija prireja tudi Rumunija vsako leto veliko kolesarsko dirko »Tour de Roumanie«. Letos se prične ta tekma 28. t. m. in bo trajala do 28. septembra. 1725 km dolga proga je razdeljena na 11 etap. Rumuni so povabili tudi naš Koturaški savez, ki pošlje svoje najboljše tekmovalce, med njimi člana Hermesa iz Ljubljane Abulnarja.

— *Zanimiva plavalna tekma v Rogaški Slatini.* V nedeljo 18. t. m. bo v Rogaški Slatini zanimiva plavalna tekma med plavači zagrebškega in ljubljanskega plavalnega podsaveza. Za zagrebški podsavez nastopijo dame: 100 m Dragič (ZPK) in Košir (KSU) rez. Petrovič (ZPK) 100 m prsno Dvorak (ZPK) in Schlesinger (KSU) 3 krat 100 m mešano: Dvorak, Pintar, Košir (Dragič); gospodje 200 m prosto Pajkovič (KSU in Defilipis ZPK) 200 m prsno Grkinič (Karlovac) in Sotošek (ZPK), štafeta 4 krat 100 m Defilipis, Saša Petrovič, Šuljič in Klein (vsi ZPK) 100 m hrbtno: Tuškan in Pagač, (oba KSU) waterpoolo: Tomič, D. Čortan, Seiler, V. Čortan, Mirkovič Grkinic B. Kesser (vsi iz Karlovca) Mirkovič (ZPK) rezerva Petrovič (ZPK) in Laškarin (KSU). V skokih, če se bodo sploh vršili, nastopiti Grilc (KSU). Ljubljanski podsavez bodo zastopali Vilfan, Schell, Cener, Sicherl, Kordelič in Fur izmed dam Grošljeva, Bradačeva, Severjeva, Šiška itd.

— **Zagrebški Gradjanski v Laškem.** V nedeljo 18. t. m. ob 16.30 se bo pričela na igrišču Lavi pri postaji v Laškem zanimiva prijateljska nogometna med SK Gradjanskim iz Zagreba in SK Laškim. Odgoditev?

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 16. avgusta katoličani Rok.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Paganini

Kino Ideal: Amor na povodcu

Kino Dvor: Klub šestorice

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kurakt, Gosposvetska cesta 10 in Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Iz Maribora

— **Za spomenik nadvojvode Ivana,** ki je spravljen v mariborskem muzeju, se sedaj zanimajo v Mürzzuschlagu, kjer nameravajo postaviti nadvojvodi Ivanu spomenik, ter se je zadevna vloga že naslovila na mariborsko mestno občino. Spomenik nadvojvode Ivana bo seveda ostal v Mariboru in last tukajšnjega muzeja.

— **Strojevodje in kurjači** so imeli te dni svoje zborovanje in so sklenili, da se v Mariboru osnuje podružnica organizacije strojevodij in kurjačev.

— **Dvonožnih lisic** je v mariborskem okolišu kakor listja in trave. Tudi pri Sv. Juriju so se oglasili in številne posestnike dodobra oskubili. Vse so pokradli, kar jim je prišlo pod tace. Posestniku Fanedlu Hinku v Partinju so odnesli nekaj trsnih škropilnic, Barbari Oberjevi budilko, škornje in tesarsko orodje Lizi Frasovi pa uro zapestnico in nekaj gotovine. Za storilci poizvedujejo orožniki.

— **Hude opekline.** V neki gostilni v Razvanju se je pretekło noč 25-letni Štefan Polajzar tako dolgo smukal po kuhinji okoli ognjišča, da je prevrnil lonec in se polil s krpom. Štefan je pri tem zadobil hude opekline na levi roki, da so morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

— **Zopet tatvini koles.** Mesarju Otmarju Alešu je neznani ljubitelj tujih koles ukradel še skoraj novo črnopleskano kolo »Steyr« z evidenčno številko 9091. Kolo je za hip pustil pred gostilno. Ob brodu brez nadzorstva, toda bilo je zaklenjeno, pa je kljub temu postalo plen tatu. Izpred sreskega načelstva pa je bilo ukradeno uslužbencu Jožefu Fašnerju kolo znamke »Special Neger« z evidenčno številko 19255.

Radio-program

13: Čas, obvestila — 13.15: **Dunajski bonboni** (plošče) — 14: Vreme, spored, borza — 18: **Slike iz narave, potvorjene in prave:** 1.) Radijski orkester, 2.) Predavanje g. Jože Herforta, 3.) Plošče. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: **Prenos iz Zagreba.** — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: **Zakaj veseli bi ne peli!** Radijski jazz, vmes poje Mirko Premelč.

Sobota, 17. avgusta

Ljubljana 12: Po svetu se podajmo — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: **Po svetu se podajmo.** — 14: Vreme, spored. — 18: **Zdaj, ko je konec vašega dela,** radijski orkester. — 18.40: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura — 20: **Pastirc pa prav' juhe, juhe! Na planincah luštno je!** — 22: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: **Na planincah luštno je!** (nadaljevanje).

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

Stanovanje dveh sob in kuhinje za november išče mirna stranka za stalno. Točen in siguren plačnik. Ponudbe z navedbo najemnine na upravo »Slov. Naroda« pod »Čistost.« ????

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v

LEKARNI DR. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 6 (nasproti Nebotičnika) 55/L

Dvosobno stanovanje se odda za september. Cena 350.— Din. Trnovska c. Glince 12. 2468

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

ENTEL — AŽUR — PLISE

izvrši ekspres

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana (poleg hotela Štrukelj)

PRODAM

Lahka letna oblačila bourett. kaša sport hlače, lister, perilo itd. v lepi izbiri zelo poceni naprodaj pri Preskerju. Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Lancia voz tipa Lambda, torpedo 4 sedežni, cenjen Din 40.000, naprodaj dne 19. VIII. ob 14. uri za tretjino navedenega zneska. na vpogled v garaži Schuller. Davčna uprava Slovenjgradec. 2465

TELEF. 3122—26
POŠT. ČEKOVNI RAČUN ŠT. 10.584
V LJUBLJANI

BRZOJAVKE
NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA, KNAFLJEVA UL. 5

IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, KAKOR: KUPČIJSKE TISKOVINE, ČASOPISE, TISKOVINE ZA URADE, BANKE, HRANILNICE, POSOJILNICE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, DIPLOME, REVIJE, PROSPEKTE, KATALOGE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, KNJIGE, CENIKE, ENOBARVNI IN VEČBARVNI TISK, PISMA, RAČUNI, KUVERTE, VABILA IN POROČNA NAZNANILA, VIZITKE ITD.

Inseriraite v „Slov. Narodu"

DNEVNE VESTI

— **Naš učenjak na Češkoslovaškem.** Na povabilo Češkoslovaško-jugoslovenske lige prispe sredi septembra na Češkoslovaško profesor dr. Mesesnel iz Skoplja, ki priredi na Češkoslovaškem več predavanj o Južni Srbiji. Dr. Mesesnel poseti Prago, Brno in Olomuc.

— **Problemi naših plinarn in vodovodov.** Danes dopoldne je bila otvorjena v Zagrebu glavna skupščina Jugoslovenskega plinarskega in vodovodnega udruženja, v katerem so včlanjene vse plinarne in večina vodovodov v naši državi. Na skupščini so zbrani skoraj vsi ravnatelji plinaren in vodovodov ter mnogo strokovnjakov iz inozemstva. Po glavni skupščini bo več strokovnih predavanj. Med drugim bo predaval ravnatelj ljubljanske plinarne. Jutri ob 11 bo skupna seja vseh predstavnikov plinarn in vodovodov,, na kateri se bo vršila svobodna debata o aktuelnih gospodarskih, administrativnih in tehničnih vprašanjih. V debati bodo sodelovali tudi inozemski strokovnjaki.

— **Zahteva po reviziji zakona o mestih.** Novi zakon o mestnih občinah je prinesel znatno poslabšanje položaja uslužbencev in delavcev mestnih občin. Zato so obrnili na pristojno mesto s prošnjo, da bi se izpremenili paragrafi 159, 160 in 161. S prvim so omejene pravice, ki so jih upokojenci. Drugi paragraf govori o odpustu iz mestne službe onih uslužbencev, za katere zahteva to nadzorna oblast iz važnih državnih interesov, a zadnji o odpustu iz službe onih mestnih nameščencev in uslužbencev, ki nimajo kvalifikacije, kakor se zahteva po statutu, ki bo izdan na temelju novega zakona.

Zobozdravnik specialist
dr. Jože Rant
16. avgusta zopet redno ordinira.
NEBOTIČNIK, telefon 33-93

— *Bivša portugalska kraljica v Dalmaciji.* 27. t. m. prispe v Šibenik bivša portugalska kraljica Emanuela. Spremljalo jo bo več uglednih angleških in belgijskih plemičev.

— *Bolgarski študentje v Splitu, naši v Varni.* Že od 15. julija je 40 bolgarskih studentov, članov Jugoslovenske-bolgarske lige iz Sofije v Splitu na počitnicah, in sicer v posebni koloniji. Bolgarski študentje so se seznanili ta čas z našim morjem ter vsemi kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostimi našega Primorja. Priredili so več izletov in za lepote naših krajev so zelo navdušeni. V Varni ob Črnem morju je pa na počitnicah 40 študentov zagrebške in beograjske univerze. Na povratku iz Bolgarije posetijo Burgas, Plevno in Sofijo. V ponedeljek se beograjski študentje vračajo preko Zagreba v domovino. V Zagrebu ostanejo en dan in bodo gostje zagrebške akademske lige.

— *Jubilejni sestanek slovenskih maturantov celjske gimnazije* iz let 1915 do 1920 in njihovih nekdanjih sošolcev, ki niso maturirali, bo 7. in 8. septembra v Celju. Povabljeni bodo tudi nekdanji profesorji. Pozdravni večer bo v soboto 7. septembra v hotelu »Evropi«. Tovariši naj prijavijo udeležbo zanesljivo do 1. septembra uredniku Rado Pečniku v Celju.

— **Za veliko skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda,** ki bo 15. septembra v Ljubljani, je dovoljena polovična vožnina na drž. železnicah dravske banovine, iz Splita, Zagreba in Beograda od 13. do 18. septembra.

— **Posebni vlak na dunajski velesejem** od 5. do 10. septembra 1935. Vožnja Ljubljana-Dunaj in obratno stane Din. 280.- v III. r. Din. 380.- v II. r. Od Ljubljane do Zid. mosta je polovična vožnja. Za nabavo potnega lista ni potrebno potrdilo v plačanih davkih. Prijave in informacije pri »Putniku«-u, Ljubljana.

— **Jubilejna obrtna razstava in jesenska slavnost v Celovcu.** Od 29. avgusta do 8. septembra bo v Celovcu jubilejna obrtna razstava in jesenska slavnost, združena z deželno lovsko razstavo, z ogledom pitane živine in s premiranjem plemenskih konj. Razstavili bodo svoje izdelke tudi rokodelci malih obratov.

— **Kolo jugoslovenskih sester** najvljudneje naproša, da se v čim večjem številu udeleže 1. septembra plebiscitno spominske svečanosti v Sv. Danijelu pri Velenju.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo hladno, oblačnost se bo zmanjšala, precej stalno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Zagrebu, Rogaški Slatini, Beogradu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 35, v Splitu 30, v Beogradu 24, v Rogaški Slatini 23, v Sarajevu 19, v Mariboru in Zagrebu 18, v Ljubljani 16.2 Davi je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala 10.2.

— **Tri žrtve junakov noža.** Snoči je nastal v Tuhinju hud prepir in pretep med vinskimi bratci in končno sta na bojišču obležala težko ranjena dva brata. Prvi je 25-letni France Dacar, doma iz Laz pri Kamniku, ki je dobil z nožem sunek v roko in hrbet, a mnogo težje je bil poškodovan njegov leto dni mlajši brat Joža, delavec cestnega odbora v Kamniku. Ta je dobil namreč sedem nevarnih sunkov in urezov po vsem telesu. Oba so ponoči prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Tretja žrtev junaka noža je pa postal 22-letni kovač Ciril Podjed iz Pšate 8, ki ga je med prepirom neki France Babnar sunil z nožem v trebuh in ga smrtno nevarno ranil.

— **Nesrečen padec.** Ervin Kolarič, 20-letni dijak, stanujoč Posavska cesta 9, je tako nesrečno padel, da si je zlomil desnico. Moral je v bolnico.

Iz Celja

— *Nenadna smrt Slovenca v Zagrebu.* Včeraj zjutraj je v Zagrebu nenadoma umrl trgovski potnik Janez Travner, doma iz Škofje vasi v celjskem srezu. V sredo zvečer je prišel k Rozi Plešer v Vlaški ulici in jo prosil, če bi smel pri njej prenočiti. Starka, ki oddaja postelje za prenočevanje, ga je sprejela pod streho, zahtevala je pa od njega 10 Din in legitimacijo. Travner ji je oboje izročil, češ da gre takoj k počitku, ker ga boli srce. Mirno je prespal noč, zjutraj je pa začel naenkrat kašljati in iz nosa se mu je vlila kri. Odšel je na stranišče in prosil starko naj pošlje po zdravnika. Ko se je vrnila ga je našla že mrtvega na stranišču. Zadela ga je srčna kap.

— *Morala je krasti.* V sredo se je zagovarjala pred zagrebškim sodiščem 21letna služkinja Roza Šepec zaradi vloma. Bila je že večkrat kaznovana zaradi tatvine prvič že kot 15 letno dekle. Na obravnavi je izjavila, da je morala krasti ali pa udati se nemoralnemu življenju, ker drugače ni mogla živeti. Obsojena je bila na šest mesecev.

★ **Vsem dobro znana radijska tedenska revija »NAŠ VAL«** je izšla. V literarnem delu prinaša za današnje čase zelo primerno Ivana Vuka »Zgodbo o bogatem in siromašnem kmetu in o treh volih«. Nadalje je priobčena v reviji duhovita satira Mihaila Zoščenka »Samouk« in nadaljevanje Antona Adamiča zanimive povesti »O dobrih, slabih in zaljubljenih ljudeh«. V filmski rubriki najdejo ljubitelji filma slike najboljših igralcev in nadaljevanje kramljanja o novih kulturnih filmih. Vse dame pa, ki se zanimate za modo, dobite v reviji najnovejše in najlepše modele gospe Mode. Revijo zaključuje 12-stranska priloga s programi vseh večjih evropskih postaj in pregled vseh oper, operet, zvočnih iger in koncertov tega tedna. Vsi, ki se zanimate za radiofonijo, film, gledališče in modo, sporočite upravi, da vam dostavi eno številko brezplačno in brezobvezno na ogled. Naslov: Radijska revija »NAŠ VAL«, Ljubljana.

Iz Ljubljane

—*lj Češkoslovaški konzul ing. Ševčik odhaja.* Jugoslovensko-čehoslovaška liga v Ljubljani objavlja: g. ing. Ševčik Josip, konzul bratske republike češkoslovaške zapusti s svojo soprogo v prihodnji dneh našo Ljubljano, kjer je skoro 6 let živel in deloval v najožjih stikih z vsemi oblastmi in narodnimi društvi. Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani priredi dogovorno z ljubljanskimi narodnimi društvi gospodu konzulu in njegovi gospe soprogi posloviini večer s skupno večerjo v veliki dvorani Kazine v četrtek, dne 22. avgusta 1935 ob 20. uri zvečer. Zadevna vabila so razposlana. Prijave in reklamacije, v kolikor bi se morebiti posamezna vabila zgubila, sprejema Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani, Knafljeva ulica 10-I. (Pisarna dr. Egona Stareta).

—lj **Truplo Draga Bežana prepeljano v Ljubljano.** Poročali smo, da se je danes teden v Divuljah smrtno ponesrečil 25-letni poročnik fregate Drago Bežan sin železniškega uradnika g. Josipa Bežana iz Ljutomera. Trupio nesrečnega poročnika so našli šele čez štiri dni in na očetovo željo so ga prepeljali v Ljubljano, odkoder bo danes ob 16. izpred glavnega kolodvora pogreb na pokopališče k Sv. Križu. Pokojni Drago Bežan je bil eden naših najodličnejših pomorskih oficirjev. V pomorsko akademijo je stopil leta 1928, tri leta pozneje je postal poročnik korvete, lani pa poročnik fregate. Bil je simpatičen in ljubeznjiv mladeič, ki ga je cenil, in spoštoval vsak, kdor ga je poznal. Naj mu bo lahka domača zemlja!

—lj *Privatni tovorni avtomobili niso za prevažanje potnikov.* Razna društva zahtevajo od uprave policije dovoljenje za porabo privatnih tovornih avtomobilov za prevoz svojih članov na razne prireditve izven Ljubljane. Uprava policije dosledno odklanja take prošnje. Upravnik policije je izdal svojim organom prepoved izdajanja takih dovoljenj, izvzemši v prav res izrednih in posebnega ozira vrednih primerov in le pod pogojom, da je tovorni avto tako opremljen, da izključuje nezgode, kar naj ugotovi posebna komisija. Nezgod pri teh vožnjah je več kot dovolj. Uprava policije ugotavlja, da je v Ljubljani zadostno število avtobusov in avtotaksijev, ki imajo pravico do obstoja in do zaslužka. Pod nobenim pogojem pa ne bo dovoljena uporaba tovornih avtomobilov za prevoz oseb na progah, paralelnih z železnico, ker bi se proti temu upravičeno pritožila železniška uprava. *Upravnik policije: Keršovan s. r.*

—lj **Ne delajte razdora v vrstah dohodarstvenih nameščencev.** K tej notici v »Slovenskem narodu« nam piše Zveza organizacij mestnih uslužbencev: »Ne delajte razdora v vrstah dohodarstvenih nameščencev« danes kriči odbor »Strokovnega in podpornega društva dohodarstvenih nameščencev«, ki sam ta razdor dela v društvu, kakor tudi v »Zvezi magistratnih organizacij«. To dokazuje predvsem dejstvo, da je 27 članov na en mah neopravičeno izključil, da se znebi kontrole. Večina nameščencev je neorganiziranih in ti z izključenimi člani vred delajo na to, da bi se nezdrave razmere v odboru spremenile. Zveza organizacij mestnih uslužbencev, proti kateri sedaj nastopajo, je vse želje dohodarstvenih nameščencev vedno uvaževala in dosegla uspehe, za kar je prejela od odbora, ki sedaj, opravičujoč svoje razdiralto delo, drugače govori, pismene in ustne zahvale in priznanja. Da sta zahtevala predsednik — ki niti član društva biti ne more — in načelstvo sedaj proste roke, je poleg drugega vzrok ta, ker je delala Zveza v dobrobit vseh, ne pa posameznikov«.

—lj **Jesen se je začela že včeraj.** Z včerajšnjim praznikom meščani niso posebno zadovoljni. Vreme jim je prekrižalo vse načrte in tudi kopalne sezone je bilo na mah konec. Sicer pa letos lahko pošteujemo na prste lepe nedelje, ko je bilo primerno vreme za kopanje, čeprav so tožili od vseh strani nad nezaslišano sušo. Včeraj se je pa zelo shladilo zaradi nalivov. Dopoldne si meščani niso upali niti iz hiš, popoldne so pa oblekli evršnike, ker jih je začelo pošteno zebsti. Čeprav bo še toplo, vendar je zdaj že konec kopalne sezone, ker se voda ne bo več tako ogrela, da bi nas mikalo v njo kakor doslej. Počasi jadramo v jesen, ko se bomo moral' zopet sprijazniti z meglo in vsemi drugimi nadlogami, ki sicer gredo filistru na živce. Toda zdaj se ne bavimo več toliko z vremensko politiko, ker je zopet prišla v modo druga, odnosno druge politike ki je za nje torišče ob gostilniških in kavarniških mizah, zlasti ob takšnem vremenu, kakršno je bilo včeraj. Včeraj je bila konjuktura za kavarne.

—lj **Stanovalci iz mestne hiše na Trnovskem pristanu** so dobili začasna stanovanja. Izselili so se vsi razen trafikantke. Ker niso mogli najti primernih stanovanj sami, jim je dala streho mestna občina, dokler ne bo zgradila stanovanjske hiše iz materijala, ki ga bodo pridobili pri podiranju hiše na Trnovskem, pristanu. Stanovalce so razmestili po starih mestnih hišah, v konjušnico v Trnovem, šempetersko vojašnico itd. Tako je mestna občina zopet pokazala, da ni brezbrižna za bedo ljudi.

—lj **V sončno Dalmacijo cenen 4 dnevni izlet:** v Split, Trogir, Šibenik, Sinj in na Hvar; vesela trgatev grozdja: cel vinograd za izletnike! Podrobna pojasnila pošlje uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica 3.

—lj **V Rajhenburg in Zagreb** — dva dneva — za 55 Din s posebnim vlakom. Pojasnila pošlje uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica 3.

Zvočni kino Ideal
Samo še danes ob 4., 7¼. in 9¼ uri
v veselem filmu
MAGDA SCHNEIDER
Amor na povodcu
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

Radiopostaja na severnem tečaju

Posadka bi skočila na severni tečaj iz letal in za njo bi vrgli s padali vse potrebščine

Iz Osla poročajo, da pripravljajo znanstveni krogi držav, ki raziskujejo polarne kraje, ustanovitev stalne radiopostaje na severnem tečaju. To naj bi se zgodilo že prihodnje leto, najpozneje pa do pomladi leta 1937. Ko je Peary prvič prodrl na severni tečaj in ko sta ga Amundsen in Byrd prvič preletela, rač ni prišeo nikomur na misel, da ni daleč čas, ko se bo resno govorilo o radiopostaji na severnem tečaju. Mislili so pač, da bi bilo mogoče vreči nas na severni tečaj avtomatično oddajno postajo, ki bi se regulirala sama in oddajala meteorološka ter druga poročila do najbližjih človeških bivališč.

Prav tako, kakor se računa zdaj samo z onimi opazovanji v stratosferi, ki so jih neposredno kontrolirali ljude, so se pojavili dvomi o avtomatičnih meteorologih robotih. To je bil vzrok, da so prišli do zaključka, da je treba ustanoviti na severnem tečaju radiopostajo, ki bi jo vodili ljudje. Severni tečaj je pa teoretično točka, ki se da ugotoviti samo z astronomičnim opazovanjem. Zdaj je že točno ugotovljeno, da je severni tečaj v ledeni pustinji na morju, globokem na onih krajih do 4.000 m. Šele 700 km od tečaja se začenja prikazovati iz morja suha zemlja v obliki otokov in otočij.

Radiopostajo na severnem tečaju hočejo ustanoviti takole: Prihodnje leto poleti, najkasneje pa spomladi 1937 krene proti severu dobro opremljeno brodovje ledolomilcev in prodre čim dalje proti tečaju. Čim doseže trden led, ustanovi tam veliko letalsko bazo. To bo baza za končno prodiranje. Od tu bodo startala letala s posebno opremljeno posadko, po možnosti s polarnim moštvom. Čim bo vsaj približno izračunano, kje je severni tečaj, bodo iskala letala primeren kraj, kjer bi se mogla spustiti. Seveda pa ne računajo, da bo lahko najti tak kraj. Zato bo pasadka opremljena s padali. V ta namen določena posadka skoči čim bližje severnega tečaja iz letal, obenem pa vržejo za njo z avtomatičnimi padali vse pripomočke in potrebščine. Tu sem spadajo ne samo živila in aparati za znanstvene opazovanja, temveč tudi posamezni deli hišic in dobro orodje.

Ena izmed glavnih nalog polarnega moštva bo namreč urediti na severnem tečaju letališče, ki ga hočejo vsiliti ledu z najmodernejšimi fizikalnimi in kemičnimi pripomočki. V treh do štirih tednih bi se potem letala lahko spuščala kar na ledu neposredno na severnem tečaju. To letališče bi bilo velikega pomena za zračni promet med celinami, ki se o njem baš te dni toliko teoretizira in ki je bil že tudi storjen prvi poskus na tem polju, ko je hotel poleteti ruski letalec Levanevski iz Moskve čez severni tečaj v San Francisco. Razdelitev te doge zračne proge, recimo med Evropo in Kanado, bi znatno pripomogla k varnosti zračnega prometa.

Tu pa ne mislijo samo na varnost zračnega prometa, kajti na severnem tečaju ne bodo važna samo meteorološka opozovanja, temveč bi nastal tudi važen preokret v napovedovanju vremena. Zdaj je splošno znano, da tečaja v znatni meri »delata« vreme na kontinentih. S pomočjo radiopostaje na severnem tečaju bi lahko z mnogo večjo verjetnostjo napovedovali vreme. Seveda bo dolgo trajalo, predno dobe učenjaki potrebne izkušnje. Nedvomno se odpirajo učenjakom novi pogledi in nove možnosti v proučevanju atmosfere okrog zemlje, radiopostaja na severnem tečaju bi prinesla znanosti koristi, o katerih se nam morda zdaj niti še ne sanja.

Iz Celja

—c **Obrtniško zborovanje.** Na praznik 15. t. m. dopoldne je bil v Celjskem domu tretji redni občni zbor Osrednjega Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino, ki se ga je udeležilo nad 200 delegatov skoro vseh podružnic DJO v dravski banovini. Občni zbor je pričal o slogi, agilnosti in napredku te mlade obrtniške organizacije. Za predsednika Osrednjega društva jugoslovenskih obrnikov je bil izvoljen zopet g. Lovro Pičman (Ljubljana) za podpredsednike gg. Ivan Šimenc (Ljubljana), Stojan Holobar (Celje) in Miha Lešnik (Maribor) za tajnika g. Kunaver (Ljubljana), za blagajnika pa g. Vidmar (Ljubljana). Udeleženci so si popoldne ogledali celjsko obrno razstavo, ki jim je izredno ugajala.

— **Razmere delovnem trgu.** Pri ekspozituro javne borze dela v Celju se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 123 brezposelnih (105 moških in 18 žensk), delo je bilo ponujeno za 20 oseb) 8 moških in 12 žensk), posredovanj je bilo izvršenih 10 (za štiri moške in 6 žensk), odpotovalo je 15 oseb (9 moških in 6 žensk), odpadlo je 56 moških. Dne 10. t. m. je ostalo v evidenci 244 brezposelnih (213 moških in 31 žensk) nasproti 204 (179 moškim in 25 ženskam) dne 31. julija. Delo dobijo: po 1 pleskar, lesostrugar in kosec, 3 dekle, 2 privatni kuharici ter po 1 orožniška kuharica, natakarica in sobarica.

Državna razredna loterija

Peti dan žrebanja 5 razreda XXX. kola, dne 3. avgusta so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 20.000 59114
Din 10.000 2997 7825 10846 18168 27833 32902 40218 43567 44596 64367 77411 85818 89845 91244 92238
Din 8.000 484 2835 8922 11154 13909 19900 29097 43445 56930 68595 75612 77668 78287
Din 6000 269 7440 10816 11634 12862 17486 27375 27507 27785 29626 29664 36176 41434 44982 57079 67631 75514
Din 5.000 210 1067 6434 7188 11146 33130 33762 41835 41915 46247 59882 63345 93323
Din 3.000 7035 7620 8273 10178 10781 13553 17284 23022 26305 28016 28148 29489 30411 36924 42017 42293 42857 47575 50355 54282 58469 59908 68296 77113 80500 81749 82205 83925 85168 90370 98058 99985
Din 2.000 11460 18366 22451 23544 34673 35412 37515 42308 44120 47623 50872 52521 54546 57251 69923 71471 74304 77937 79023 86621 92331 95709 99700

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor. Gosposka 25

MARIJ SKALAN 43

ROMAN

Sida Silanova

Snežilo ni več. Skozi visoke oblake so se prikradli celo drobni žarki solnca in razsvetlili Jasniško dolino, da so se zalesketali sneženi kristali kakor v bajni pokrajini čudežne pravljice. Vse naokoli je bilo belo in bleščeče, travniki, pašniki, njive, poti, ceste in pohorske trate tam gori na bobočjih med gozdovi. Še jelke in smreke so bile pokriti s težkimi belimi plašči, kakor da bi se odpravljale nekam na dolgo pot po januarskem mrazu.

Silan te lepote ni videl, ni videl čara zimskega Pohorja, ki je kakor dih globoke poezije. Njegova glava je snovala važnejše načrte, od katerih uresničenja je bila odvisna cela vrsta človeških usod...

X.

Sedaj se je Sida dobro zavedala, da stoji pred najusodnejšim razpetjem in se je treba naglo odločiti, na desno, na levo ali ravno naprej v negotovost. Prav tako dobro se je pa tudi zavedala, da je kljub vsem pritiskom in zapletenosti položaja končna odločitev vendarle v njenih rokah. Postavke računov so bile jasne, med njimi je zijal samo še en sam velik vprašaj. Kaj se skriva za njim? Sida ni verjela tisti bojazni, ki se je kljub odločnosti vendarle znova vračala v njene misli. Srce ji je kričalo:

»Danilo me ljubi!«

Ko se je naposled odločila, da ga poišče, je bil sklep že čisto trden:

»Ovijem se mu okoli vratu. Da, on naj me vodi ...«

Kako je prehodila tisto pot do njega, ni niti vedela. Videla ni ne snega ki je na debelo pokrival Jasniško dolino in Pohorje, ne visokega neba nad seboj. Kar naenkrat je stala pred zdravnikom, planila k njemu, ga objela, poljubila in zaihtela:

»Danilo ...«

»Pričakoval sem te. Zakaj nisi prišla prej?« je dejal z glasom, ki je z naporom vseh sil skrival notranjo razburjenost in je zato bil negotov.

»Vem, vse vem ...«

»In?«

»Ni bilo prav, da si se spomnila name nazadnje.«

»Vse moje misli so bile ves čas samo pri tebi, moj edini!«

»Tiste misli, ki so se ukvarjale z vsemi mogočimi izhodi, celo z možnostjo poroke z — Ervinom Roganom ...«

»Danilo ...«

Izpustila ga je in stala pred njim do smrti osupla.

»Ne taji! Je bilo tako ali ne?«

»Na poroko z Roganom nisem mislila niti en sam hip.«

»Mislila si, kako bi bilo, ako rešiš s to poroko Silanovino sebi in očetu.«

»To je bila le posledica tistega, kar bi hoteli od mene.«

»In vendar dokaz, da tvoja ljubezen do mene ni tako trdna, kakor sem bil vse doslej globoko prepričan.«

»Ti dvomiš v mojo ljubezen? Tega nisem pričakovala. Ti je nisem dokazala že s tem, da sem odpodila vse, kar bi se ji moglo postaviti na pot in se trdno odločila ostati ji zvesta, naj se zgodi karkoli?«

»Morda je to še vedno le hipni vzpon čuvstev, ki lahko spet vpade, Sida. Vedno sem si želel, da ne bi bila Silanova.«

»Sedaj je to ime prazno. Pred teboj stoji le še ubogo dekle, ki je ohranila od vsega, kar je imela, samo eno edino: ljubezen do tebe.«

»Za to ljubeznijo je pa skrita težka misel, morda še podzavestna, a vendar neodstranljiva ...«

»Kakšna misel?«

»Na Silanovino. In — misel na očeta ...«

»Zakaj me mučiš?«

»Ker nočem, da bi te onesrečil. Nočem, da bi utrdil v tebi vero v nekaj, kar se utegne tako kmalu razbliati v nič. V taki zavesti bi bilo najino razmerje pekel za tebe in mene. Sedaj si morda res prepričana, da me ljubiš, da ti do vsega drugega ni čisto nič, tudi po rojstvu, krvi, vzgoji in vsem si in ostaneš Silanova. Rojena za silanovski blesk in gloriolo Silanovine. Ko bi se spomnila prepozno, da si po lastni neprevidnosti sama in povrhu še z mojim prigovarjanjem zapravila možnost vrnitve v izgubljeno, bi vstala med nama visoka pregrada.«

»Tako ne govori ljubezen. Tako govori laž. Moje temne slutnje so bile torej resnične ...«

»Tako govori resnična ljubezen, Sida!« je dejal zdravnik s poudarkom težko prikrite bolečine. Videlo se je, da se obvladuje le z neskončnim naporom. »Tako govori ljubezen, ki se odreka celo lastne sreče, da jo ustvari in ohrani ljubljenemu bitju. Ta ljubezen je morda previsoka, da bi jo mogla doumeti kot ženska in povrhu še tako mlada.«

»To je torej plemenita ljubezen?« je vzkliknila Sida ironično. »Od vseh strani sili vame samo nepojmljiva »plemenitost«, ki je tako strašansko velika, da lahko ob njej poginem kakor pes na cesti!«

»Sida ...«

»Molči!«

Vsa njena prejšnja boleča skrušenost se je v hipu spremenila v strahovit odpor, vzplamtevajoč v viharju jeze užaljenosti do najglobljih globin. Njene besede so postale kričave, histerično hreščeče:

»Vsa ta »plemenitost« je ostudna krinka, ki naj bi zakrila še stokrat ostudnejšo resnico, da si me ljubil samo dokler sem bila dedinja Silanovine, hči milijonarja in magnata. Ne iz hrepenenja po meni, iz pohlepa po premoženju in bogastvu si se plazil za menoj.«

»Sida, moj Bog, Sida!« je prosil zdravnik, a dekle ga ni hotela poslušati.

»Imeli so prav tisti, ki so me že od vsega začetka svarili pred tvojo »ljubeznijo.« In jaz sem bila tako neumna, da jim nisem verjela. Morala sem obubožati, da spoznam resnico, ki je podla, ostudna, strašna ...«

»Sida, to je grozno, nehaj! Tega ne prenesem. Sedaj mi je vseeno. Prekršim tudi obljubo ...«

Hotel se ji je približati, jo objeti in ji povedati tisto, kar bi jo v trenotku razorožilo, a bilo je že prepozno.

»Ne dotekni se me!« je zakričala s čisto spremenjenim glasom. »Tvoja bližina bi me oskrunila. Podlež!«

V obupu se je zagnal proti njej, jo zagrabil za roko, a ona ga je z naporom vseh sil odsunila od sebe in se osvobodila.

»Sida«, je zaprosil ječe, »tvoj oče je bil ...«

»Nobene besede več! Nobene laži! Med nama je konec ...«

Obrnila se je in planila skozi vrata tako naglo, da je trajalo nekaj hipov, preden se je zdravnik zavedel, kaj se je prav za prav zgodilo. Skočil je za njo:

»Sida, vse ti povem. Počakaj! Samo še eno besedo ...«

Z vrat jo je videl, kako je skočila na konja in zdirjala z njim skozi Hrušnico kakor vihar. Nihče je ne bi bil dohitel ...

V Heidelbergu in Stuttgartu

Splošno navdušenje za zale študentke — Sod, ki drži 221.726 litrov

Ljubljana, 16. avgusta.

Končno se moramo ločiti od ceste Adolfa Hitlerja. Bili smo menda prvi Slovenci, ki smo se vozili z avtobusom po nji. Pred Darmstadtom smo zavili na ožjo, a nič manj gladko cesto in jo ubrali proti Heidelbergu. Bili smo torej v eni najlepših pokrajin Nemčije, še vedno so nas spremljali bogati vinogradi in prostrani, lepo negovani sadni vrtovi. Od Darmstadta do Heidelberga se vleče skoraj en sam sadni vrt na obeh straneh ceste. Sadnjo drevje raste kar po njivah in menda jim nič ne škoduje, sicer bi ga posekali. Naš kmet v bolj zaostalih krajih se pa boji sadnega drevja celo na travnikih in košeninah češ, da mu v senci ne bo rasla trava. V Heidelbergu je nas čakalo kosilo in ker pokrajina sama ne nudi nič posebnega, smo se stisnili vsak v svoj kotiček in mislili na dobrote, ki so nas čakale v slavnem vseučiliškem mestu. Pred Heidelbergom pri Neuheimu smo videli veliko industrijo za izdelovanje materijala za gradnjo cest. Že močno preobloženi z najlepšimi vtisi in polni navdušenja za udobno potovanje z avtobusom smo prispeli kmalu po dvanajsti v Heidelberg in zapeljali naravnost na sloviti grad v krasno, najmodernejše opremljeno grajsko restavracijo h kosilu.

Heidelberg spravljajo Nemci v zvezo s srčnimi krči. Saj je znana tista: »Ich hab' mein Herz in Heidelberg verloren.« Ni čuda, če izgubiš v tem lepem mestu srce, saj diši po ljubezni že kar v zraku in tudi mesto se ti kaj hitro tako prikupi, da bi najraje ostal kar v njem med brhkimi študentkami in zaljubljenimi študenti. 80.000 prebivalcev šteje to krasno mesto ob reki Neckar, ležeče ob vznožju v bujno zelenje velikega gozda zavitega hriba. Zato ima izredno milo podnebje, gozdov z lepimi izprehajališči je za Heidelbergom nad 3000 ha. Mesto slovi po najstarejši visoki šoli, po univerzi Ruperto-Carola, ustanovljeni leta 1386, po najlepši in umetnostno najbogatejši nemški razvalini starodavnega gradu, po zdraviliščih in sanatorijih ter radioaktivnih vrelcih. Na heidelberški univerzi predavajo medicinske avtoritete svetovnega slovesa.

V restavraciji »Schlosspark Casino« so nam postregli z imenitnim kosilom, potem smo pa hiteli po grajskih razvalinah. Naši fantje in možje so se brž seznanili s skupino zalih študentk in že so bili najboljši prijatelji. Kar pomešali so se med nje in tekmovali so med seboj, kdo jim bo bolj pihal na srce tako, da so se hotele nazadnje odpeljati kar z nami in bi se tudi bile, da smo imeli dovolj velik avtobus. Da ste videli zakonske može na dopustu in tudi onadva pod nadzorstvom, kako so jim žarele oči in kako so mencali z nogami zadaj, če so jih prehiteli fantje in jih potisnili nazaj. To je bilo kramljanja smeha, koketiranja, pisanja naslovov, obljub in vzdihov. Ko smo se končno ločili ni bilo mahanja z robci ne konca ne kraja. Tudi fotografirali smo se skupaj za spomin.

Ker smo že bili vrh grajskega hriba, smo si seveda na hitro roko ogledali tudi znamenito razvalino, ostanke velikega gradu, ki so ga Francozi po 30 letni vojni leta 1689 in 1693 večinoma porušili, leta 1764 je pa udarila vanj še strela in tako so ostale razen kletnih prostorov le še razvaline. Tu je mnogo znamenitosti, med njimi tudi znani, leta 1751 izdelani heidelberški sod, ki meri v premeru skoraj 7 m, dolg je nad 10 m in drži 221.726 litrov. Grad so pozneje restavrirali, kolikor se je pač dalo, in zdaj je velika privlačnost tujcev, ki prihajajo v Heidelberg. Čaroben je pogled z grajske planote na mesto, na reko Neckar in Rheinsko ravnino. V grajskem vrtu je obnovljena spominska plošča na Goethejeve izprehode z Marianno von Willemer in Goethejeva klop.

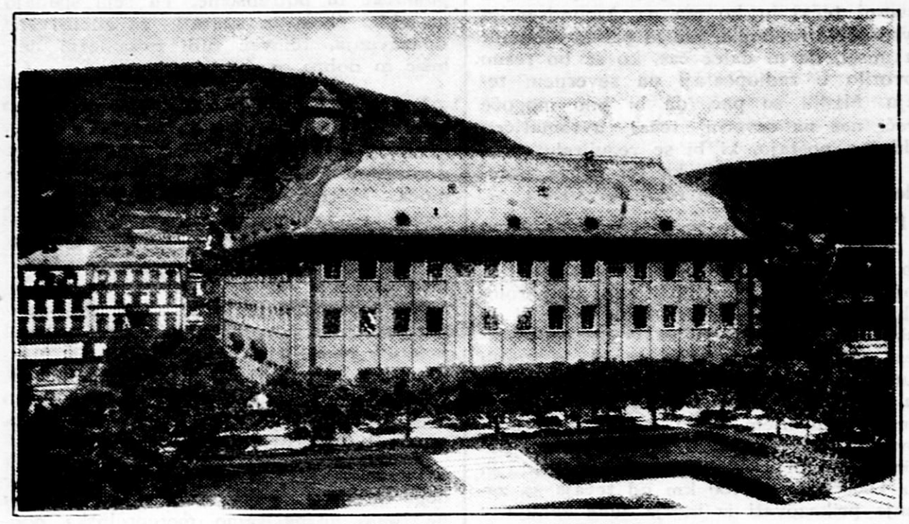

STARA UNIVERZA V HEIDELBERGU

Iz Heidelberga nas je vodila pot proti Stuttgartu, kjer smo prenočili. Še vedno so nas spremljali ob cesti bujni sadni vrtovi, po gričih pa lepi vinogradi tja do Stuttgarta. Stuttgart leži v kotlini, kakor Verdun ali Liege. 450.000 prebivalcev šteje in je eno najstarejših nemških mest, staro nad 700 let. Ima pa med velikimi nemškimi mesti morda najlepšo lego. Toda starost se mestu prav nič ne pozna. Človek bi mislil, da preživlja šele prve dni svoje vesele mladosti. Moderna poslopja kraljujejo nad starimi deli mesta, po okoliških gričih so kakor črede belih ovac med bujnim zelenjem posejane lepe vile. Celi okraji mesta so novi, kakor v malokaterem drugem nemškem mestu. Novi del Stuttgarta je pognal iz tal tam, kjer so stale prej stare hiše, ki so se morale umakniti. Niso se pa umaknili samo stari zidovi, temveč tudi zastareli nazori in po pravici se imenuje sedaj Stuttgart najmodernejše južnonemško velemesto.

Stuttgart je središče in zbirališče političnega, gospodarskega in kulturnega življenja vse Würtemberške. Obdajajo ga krasni gozdovi in griči. Mesto ima močno razvito industrijo, tu je sedež po vsem svetu znanih avtomobilskih tovarn Daimler-Benz in Bosch. Poleg nebotičnika in krasnega mestnega okraja okrog novega kolodvora te pa prijetno preseneti v Stuttgartu tudi monumentalni Grajski trg, a še bolj morda korak v srednji vek, ki se ti odkrije okrog rotovža, kjer stoje stare, pestro poslikane hiše, kjer so ozke, slikovite ulice, vodeče skozi osrčje starega mesta. Posebnih znamenitosti Stuttgart nima, le če si trgovec, si lanko ogledaš bogate trgovine s krasnimi modernimi izložbami. Tu smo prvič doživeli, da so nam nacionalni šovinisti potrgali z avtobusa reklamne lističe francoskih in belgijskih hotelov. Nikjer drugje v Nemčiji nismo naleteli na tako ozkosrčnost in zagrizenost.

Večerjo in postelje smo imeli pripravljene v elegantnem hotelu »Viktoria Hospitz.« To je bil najlepši hotel, kar se jih je nam odprlo na vsej poti. Tu se vedno ustavi tudi Hitler, kadar pride v Stuttgart. V nasprotju z drugimi mesti, posebno s Frankfurtom, s to znano trdnjavo hitlerjevskega pokreta, pa nismo opazili v Stuttgartu skoraj nobene nazijevske zastave. Stuttgart ima značaj solidnega starega nemškega mesta, kjer prebivajo premožni ljudje starega kova, ki jim novotarije ne diše, pa naj prihajajo od desne ali od leve. Pred večerjo smo se odpeljali na hrib med vile odkoder se ti odpre očarljiva panorama. Mesto spominja po svoji legi močno na Sarajevo, samo da je mnogo večje in lepše. V Stuttgartu smo morali v hotelu prvič izpolniti prijavnice. Po izborni večerji, med katero so nam servirali tudi aparten kompot za pikantno izpremembo, smo šli še nekoliko po mestu, da smo si ogledali nočno razsvetljavo in bogate izložbe.

Mirno mesto je Stuttgart, skoraj kakor Ljubljana. Tudi tam srečuješ zvečer precej pijančkov in kakor pri nas kolovratijo sprti sami s seboj ali pa prijatelji z vsem svetom, tudi tam po ulicah. Skoraj nikjer pa ne vidiš po velikih nemških mestih stražnika. Menda sede vsi doma na stražnici in čakajo, če se kaj zgodi v mestu. Nikjer ni bilo nobenega, naenkrat jih je pa pridrvela cela četa v glavno ulico, kjer je mladina v kinu s solze zbujajočimi bombani demonstrirala proti nekemu ruskemu filmu. Kakor bi trenil z očesom je bilo poslopje obkoljeno, nihče ni smel iz kina, nihče vanj. Samo nekaj minut je trajalo, pa je bilo demonstracij konec. Nobenega nepotrebnega razburjanja in beganja, tudi v demonstracijah so Nemci stvarni, kratki in točni. Imponirajo ti celo, kadar demonstrirajo.

J. Z.

Prvenstvo Jugoslavije v lahki atletiki

Prične še danes ob 18.30, jutri in v nedeljo ob 17 se bo nadaljevala — Startna lista

Ljubljana, 16. avgusta.

Petek, 16. t. m. ob 18.30 uri:

tek 5000 m: 1. Brunšek (Jug. Celje), 2. Bručan (Ilirija), 3. Čavič (Slavija Varaždin), 4. Čeke (PSK), 5. Doršič (Mth.Zagreb) 6. Krev (Prim), 7. Krpan (Prim.), 8. Osterman (H.), 9.Grakar Ivan (Prim.), 10. Starman I. (Sloga), 11. Šindelar (Concordija), 12. Šporn (H.)

Sobota, 17. t. m. ob 17. uri:

predteki 100 m: I. 1. Kovačič (Prim.), 2. Mazzi (Hašk), 3. Ristić (PSK), 4. Stevanović (Jug. Beograd), 5. Stropnik (Žel. Maribor), 6. Šušteršič (Prim.), II. 1 Bauer (PSK), 2. Cerar Dr. (Prim), 3. Dremil (Conc.), 4. Ferković M. (Hašk), 5. dr. Jamnicky (Hašk), 6. Rijavec (Slavija Varaždin). III. **Izbirno:** 1. Malnarič, 2. Pleterski, 3. Skok, 4. Sodnik, 5. Urbančič, 6 Weibel (vsi Prim.).

Ob 17. uri; met krogle. 1. Schenner (Hašk), 2. Bojović (Jug. Beograd), 3. Dr. Narančič (Conc.), 4. Smejda (BSK), 5. Marian (Hašk), 6. prof. Ambrozy (Hašk), 7. Kleut (Jugoslavija), 8. Marek Evgen (Prim.), 9. Kovačević (Concordija).

ob 17.20 uri; skok v daljavo z zal.: 1. Černec (Žel.), 2. Malnarič (Prim.), 3. Jug (Hašk), 4. Mioković (BSK), 5. Brozović (Conc., 6. Korče (Prim.), 7. Petričić (Hašk), 8. Stepišnik (H.), 9. Martini (Prim.), 10. dr. Buratović (Conc.), 11. Stampf (Hašk), 12. Banković (BSK), 13. Ing. Kallay B. (Marathon, Zagreb), 14. Putinja (Prim), 15. Novaković (BSK), 16. Ferković M. (Hašk); izbirno: Slapar Boleslav in Požar Danilo (oba Prim.)

ob 17.40 uri finale 100 m.

Ob 17.50 uri; predteki 400 m : I. 1. Gabršček (Prim), 2. Mühleisen (Rapid), 3. Nikhazi (PSK), 4. Stevanović (Jug.), 5. Wünsceshbach (Conc.), 6. Žgur (Prim.). II. 1. Bauščak (PSK), 2. Braum (Conc.), 3. Hoffer (Rapid), 4. Karner (Marathon Zagreb), 5. Pleteršek (Prim.), 6. Žorga Aleš (Prim.), izbirno: Czurda in Štok (Prim.)

Isti čas; met diska prosti stil: 1. Dr. Manojlović (Conc), 2. Schenner (Hašk), 3. Bojović (Jug.), 4. Dobovšek (Il.), 5. Serše (Prim), 6. Dr. Naračič (Conc.), 7.Smejda (BSK), 8. Prof. Ambrozy (Hašk), 9. Stepišnik (Il.), 10. Keut (Jug.), 11. Kovačević (Conc.), izbirno: Slamič (Prim.)

Ob 18.20 uri; skok v višino z zaletom: 1. Slanina (Prim.), 2. Marčić (Conc.), 3. Malinarić (Hašk), 4. Stegu K. (Il.), 5. Marek E. (Prim.), 6. Bakov (Jug.), 7. Telesko (PSK), 8. Žgur (Prim.), 9. Dr. Buratović (Conc.), 10. Stumpf (Hašk), 11.Stader (Il.), 12. Martini (Prim.), izbirno: Grgič (Prim.)

Isti čas, predteki 200 m: I. 1. dr. Jamnicky (Hašk), 2. Kovačič (Prim.), 3. Mühleisen (Rapid), 4. Rijavec (Slavija Varaždin), 5. Sodnik (Prim.) izbirno, 6. Žgur (Prim.)
II. 1. Bauer (PSK), 2. Cerar Dr. (Prim.), izbirno, 3. Mazzi (Hašk), 4. Samac (Slavija Varaždin), 5. Stevanović (Jug.), 6. Šušteršič (Prim.) izbirno; še izbirno: Urbančič in Skok (oba Prim.)

Ob 18.30 uri, tek 1.500 m: 1. Czurda (Prim.), 2. Deči (PSK), 3. Flass (Hašk), 4. Garšek (Prim.), 5. Kotnik (Il.), 6. Ogrin (Prim.), 7. Pogačnik (Prim.), 8. Skušek (Prim.), 9. Srakar F. (Prim.), 10. Sindelar (Conc.), 11. Takač (Slavija Varaždin), izbirno: Gabršek, Krevs, Srakar Ivan, Žorga F. (vsi Prim.)

Ob 18.40 uri, predteki 110 m zapreke: I. 1. Bauščak (PSK), 2. Dr Buratović (Conc), 3. Ehrlich (Hašk); II. 1. Ivanović (Conc.), 2. Ing. Kallay (Marathon Zagreb), 3 Grgič (Prim.) izbirno.

Isti čas, met diska hel. stil: 1. Kovačević (Conc.), 2. Kleut (Jug.), 3. Prof. Ambrozy (Hašk), 4. Dr. Manojlović (Conc.), 5. Dobovšek (Il.), 6. Bojović (Jug.), 7. Dr. Narančić (Conc.)

Ob 18.50 finale 400 m.

Ob 18.55 uri, predteki 4 x 100 m: 1. ASK Primorje, 2. BSK, 3. Concordija, 4. Hašk, 5. P.S.K.

Nedelja, 18. avgusta ob 17. uri: finale 110 m zapreke in skok ob palici: 1. Pribovšek (Il.), 2. Bergman (Conc.), 3. Sket (Prim.), 4. Ferković P. (Hašk), 5. Zupančič (Il.), 6. Bauščak (PSK), 7. Ing. Kallay B. (Marathon Zagreb), 8. Bakov (Jug.), 9. Oroszy (Il.), 10. Dr. Buratović (Conc.), 11. Grimas (Slavija Varaždin), 12. Gašperšič (Prim.), 13. Pristov (Il.), 14. Cvijetić (Hašk).

Ob 17.10 uri, met kopja: 1. Silber (BSK), 2. Miloš (Conc.), 3. Kleut (Jug.), 4. Jutt (Zašk), 5. Martini (Prim.), 6. Dečman (Il.), 7. Vlajnić (PSK), 8. Kovačević (Conc.), 9. Smejda (BSK), 10. Ferković M. (Hašk), 11. Markušić (Slavija, Varaždin), 12. Marian (Zašk) 13. Nikolić (Jugoslavija),izbirno Krenner (Prim.)

Ob 17.30 uri, predteki 400 m zapreke: 1. Banščak (PSK), 2. Dremil (Conc.), 3. Ivanović (Conc.), 4. Stevanović (Jug.)

Ob 17.40 uri, finale 200 m.

Ob 18. uri, met kladiva: 1. Majetić (Zašk), 2. Puhović (Conc.), 3. Ferković M. (Hašk), 4. Gujznik (Žel.), 5. Mesner (BSK), 6. Dr. Tritsch (Zašk), 7. Goić (Hašk), 8. Stepišnik (Il.), 9. Dr. Manojlović (Conc.), izbirno Korče in Slamič (oba Prim.)

Ob 18.10 uri, finale 400 m zapreke.

Ob 18.20 uri tek 10.000 m: 1. Bručan (Il.), 2. Čavić (Slavija, Varaždin), 3. Kangler (Maraton Maribor), 4. Kvas (Il., 5. Osterman (Il.), 6. Starman Lado (Il.), 7. Šporn (Il.), 8. Starman Ivan (Sloga), izbirno: Srakar Ivan in Krpan (Prim.)

Ob 19. uri, troskok: 1. Putinja (Prim.), 2. Mioković (BSK), 3. Stampf (Hašk), 4. Černec (Žel.), 5. Korče (Prim.) 6. Novaković (BSK), 7. Petričić (Hašk), 8. Mor (Jug.), 9. Martini (Prim.), 10. Bergman (Conc.), 11. Stropnik (Žel.), 12. Banković (BSK), 13. Perpar (Prim.), izbirno: Malnarič, Pleteršek, Požar, Slapar Boleslav (vsi Prim.)

Isti čas tek 800 m: 1. Butea (PSK), 2. Czurda (Prim.), 3. Deči (PSK), 4. Gabršček (Prim.), 5. Goršek (Prim.), 6. Flass (Hašk), 7. Hoffer (Rapid), 8. Karner (Marathon Zagreb 9. Nikhazi (PSK), 10 Pogačnik (Prim.), 11. Skušek (Prim.), 12. Srakar Franc (Prim.) 13. Weberhofer (Hašk), 14. Wünschbach (Conc.), izbirno: Krevs, Žorga Aleš in Žorga Fric (vsi Prim.)

Ob 19.10 uri, finale 4 x 100 m

Vstopnina: v petek enotna po Din 3.- , v soboto in nedeljo: tribunski sedeži Din 20.- in 15.- , stojišča Din 6.-,dijaške in vojaške vstopnice Din 4.-, mladinske Din 3.- Pregleden program se bo prodajal po Din 2.-

Polovična vožnja: vsi udeleženci prvenstva uživajo polovično vožnjo na temelju odloka ministrstva prometa št. 14968/35 od 3. t. m. Popust velja od 12. do 20. t. m. za vse osebne in brze vlake II. in III. razreda. Na odhodni postaji je treba kupiti celo karto in rumeno žel. legitimacijo za Din 5.-, ki proti potrdilu JLASa v Ljubljani velja za brezplačni povratek.

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21-24 Tel. 21-24
Samo še danes ob 4, 7¼ in 9¼ uri
SVETISLAV PETROVIČ
v Leharjevi opereti
PAGANINI
Nov Paramountov žurnal
Globoko znižane cene.

Afganski kralj se ženi

Izkazalo se je, da nedavno sklicanje afganskih ministrov iz Londona, Moskve in Ankare v Kabul ni imelo vznemirjajočega ozadja, kakor se je mislilo, temveč da gre za strogo domačo zadevo. Afganski kralj se hoče namreč oženiti in zato je poklical na dvor poslanike iz držav, ki so na Afganistanu najbolj zainteresirane. Kralj Zahir je hotel namreč vedeti, kakšno stališče zavzemajo te države glede njegove ženitve. Kralju je mnogo ležeče na tem, da bi države pristale na njegovo ženitev.

Kraljeva nevesta je vnukinja sirdara Mohameda Jussufa Kalma, edinega direktnega potomca afganske dinastije, ki živi že blizu 50 let v izgnanstvu v Indiji. Sedanji kralj Zahir izvira kakor kralj Amanulah iz stranske veje kraljevskega rodu in se hoče z ženitvijo tesno spojiti z dinastijo, da bi bili izključeni vsi dvomi o legitimnosti njegovih vladarskih pravic. Zato so bili poklicani v Kabulo omenjen trije poslaniki, da bi kralj zvedel, kakšno stališče zavzemajo glede njegove ženitve Anglija, Rusija in Turčija.

Madžar in Jugoslovenka

Po starem ljudskem pregovoru se gore ne snidejo, pač pa se srečujejo ljudje, pa naj bodo še tako različni. Tako sta se sešla pred 20 leti v Parizu mlada jugoslovenska državljanka Berta Fleissova, ki je tam študirali, in Madžar David Hercz, ki se je predstavljal za inozemskega novinarja. Me njima se je razvilo ljubavno razmerje in imela sta nezakonskega otroka Angeliko, staro leta 1930 štiri leta. Ko je pa morala Berta istega leta zapustiti Pariz in odpotovati k bolni materi v Jugoslavijo, je prosila Hercza, naj skrbi za otroka, dokler se ne vrne. Vedela je sicer da z njim ne bo mogla živeti, ker se nista razumela, toda otroka ni hotela zapustiti tujim ljudem. Čez nekaj dni je pisala od doma v Pariz, toda pismo so ji vrnili, češ, da je Hercz odpotoval neznano kam. Prestrašena Berta je takoj odpotovala v Pariz, kjer je pa šele čez nekaj dni zvedela, da je odpotoval Hercz v Dresden. Prvotno je bila z njim tudi mala Angelika, ko je pa Hercz kmalu zapustil tudi Dresden, je sled za otrokom izginil.

Šele te dni je mati zvedela, da je otrok na reji. Hercz sam je bil pri svoji materi v Eperjesu in zato je odpotovala za njim. Hotela je vzeti k sebi otroka, toda oče se je temu upri in državno tožilstvo, na katerega se je mati obrnila, ni moglo sprejeti tožbe na ugrabitev, ker je imel Hercz lastnoročno materino pismo iz leta 1930 v Parizu. Oblasti so pa prestile Hercza, da je povedal, kje je otrok. Ko je prisnel, da je v reji v Dresdenu, ga je moral poklicati v Eperjes. Ko je pa devetletna deklica prispela, jo je vzela mati ob asistenci orožnikov in odpotovala z njo v Jugoslavijo k svoji stari materi. Hercza slučajno ni bilo doma, sicer bi se bil gotovo upri.

V trgovčevi družini.

Gospod Eckstein svojemu sinku: Tako torej, Maks, zdaj sem ti pojasnil, kaj je islam. Ali veš, kdo je Allah?

— To je turški bog.

— Kdo je pa Mohamed?

Maks jedlja in oče mu pomaga: No, njegov pro... pro...

Maks hitro: Njegov prokurist.

Mirovna oblека.

— Mir prebiva v tej obleki. — vzdihne mož, ko kupi svoji ženi tako težko pričakovano obleko.

Lion Feuchtwanger: 5

Žid Süss

Roman

Süss je imel res namen odpočiti si v Wildbadu. Imel je za seboj dve razburljivi kupčiji. Šlo je v prvi vrsti za uvedbo kolekov v kneževini Pfalz. Volilna kneževina si je dala plačati prokleto visoko zakupnino. Ljudje so se branili novega davka kakor stekel pes. On se pa ni dal zastrašiti, proti psovkam, grožnjam, demonstracijam pred svojimi pisarnami, proti pamfletom in nasilnostim je imel pečat in podpis volilnega kneza, od svojega spisa ni popustil niti ene črke in to se je tudi izplačalo, saj je prodal pogodbo naprej z dobičkom 12.000 cekinov. In ne da bi si bil privoščil malo počitka, ne, teh 12.000 cekinov je moralo takoj delati dalje. Odločno, naglo in osredotočeno — dali so mu samo dva dni za premislek — se je vrgel v pogodbo o kovancih z Darmstadtom.

Nevarna kučija! Njegov brat, baron, krščen žid, ki je bil vendar v Darmstadtu doma in je zelo dobro poznal razmere, si ni upal tega. Sam Izak Landauer je kimal z glavo in nehal se je smejati. Dohodke pobirajoči uradi v Badendurlachu, Ansbachu, Waldecku Fuldi, Hechingenu in Montfortu so bili ogorčeni konkurenti in kovali so, kar so mogli. Kovati še slabši denar, za to je bila potrebna prokleto hladna kri in do obupa železno čelo. Süss je imel oboje. Pa tudi to kupčijo je znal pravočasno opustiti z dobičkom. Zdaj je imel lepi hiši v Frankfurtu in Mannheimu, obe brez dolgov, poleg tega pa še nepremičnine v vzhodnem delu države, za katere ni nihče vedel. Kapital, stiki, naslov, kredit. Glas prebrisane glave in srečne roke. Zdaj si je lahko privoščil mirno življenje.

Čeprav so se mu zdela načela Izaka Landauerja zgrešena — njegov lastni način, kako občevati z visokimi gospodi in prisliniti se k njim, je bil gotovo času primernejši in edino pravilen — je bilo vendar nespametno zavreči bogate izkušnje tega genija prejšnjega pokolenja, tega izkušenega finančnika in poznavalca ljudi. Vprašal je torej kar naravnost grofico, kako je z njenimi izgledi, nadami, težkočami in kupčijami.

Čim je nanesel pogovor na kupčije, se je Izak Landauer otresel zaspanosti in upri svoje lokave, zelo bistre oči v svojega družabnika. Njegovo trgovsko načelo je bilo držati se kar najbolj resnice. Baš s svojo odločnostjo in presenetljivo iskrenostjo je dosegel največje uspehe. Vedel je, da Süss grofice niti spoštovati ne more: njena hvaležnost se mu je zdela nedostojna, nizkotna. Zakaj bi tovariša malo ne podražil, zakaj bi ne postavil nevarnosti in izgledov kupčije v najsvetlejšo luč? Analiziral je kratko in stvarno. Prevejena dama, tale grofica. Mnogo smisla ima za realnost. Vsak porast vojvodove strasti si je dala plačati z zemljišči in privilegiji, če se je ljubezen vojvode ohlajala, je moral to, vračajoč se plačati z denarjem in dragulji. Kaj je vložila v trgovino? Lep obraz, neznaten plemiški naslov, močno dvomljivo devištvo. Niti obleke ni imela poštene, ko je prišla k dvoru. In kaj vse je spravila skupaj? Zdaj je grofica Würbenova, grofica Urach, ekselenca, soproga dvornega maršala, soproga predsednika sveta. Ima vrhovno nadzorstvo nad vojvodsko blagajno. Osemnajst tisoč cekinov apanaže. Rodbinske nakite in domače dragulje. Vse časti, naslade in privilegije državne kneginje. Kapital v gotovini in menice na Prago, Benetke, Ženevo, Hamburg, viteška posestva Freudenthal, Boichingen, vasi Stetten in Hopfigheim, veleposestvi Wilzheim in Brenz z Oggenhausnom in Marschalkenzimmernom. Prebrisana žena, dražestna žena, žena ki ve, kaj hoče. Zasluži, da bi bila židovka.

Baje je prišla v nemilost, je menil Süss. Ni se mogla sporazumeti s svojim bratom. Po kraju se šušlja, da je njen brat sam svetoval vojvodi, naj jo odstrani. Tudi pruski kralj mu je prigovarjal, naj se je iznebi. Grofica se stara, je trmasta in svojeglava. In kako debela je! Vojvodi se je že pristudilo toliko meščobe.

Ta se spozna na vse, je odgovoril Izak Landauer. Ona dobro ve, da je angleška banka zanesljivejša od prisege ljubezni iz ust vihravega vojvode. Zavarovana je, godi se ji bolje od marsikaterega državnega kneza. Verjemite mi, rebe Josef Süss.

Süss je skrivil usta. Zakaj je dejal »rebe Josef Süsss«? Zakaj ne »gospod dvorni upravitelj«, ali kolega, ali kaj podobnega? Težko je govoriti s tem starcem. Vsakega človeka kompromitira. Če jo bo pustil vojvoda pasti, je dejal čez nekaj časa, si bo s tem presneto malo opomogel. V vojvodini gledajo nanj kakor na kugo. Vsa dežela ga sovraži.

Vsa dežela ga sovraži! — je ponovil Izak Landauer s porogljivim nasmehom. Odkimal je z glavo, si pogladil redko, že nekoliko sivo glavo in se nasmehnil. In Süss je razumel, da ima prav. Pokažite mi bistroumnega, premetenega človeka, ki nima proti sebi sovraštva dežele? Kdar se razlikuje od drugih, ima proti sebi sovraštvo dežele. Sovraštvo dežele dviga kredit.

Njegov mirni, razsodni glas je dražil Süssa. — Vlačuga! — Skomignil je z rameni. — Lakomna, nedostojnega vedenja, poleg tega pa še zavaljena in stara.

Prazne besede, rebe Josef, Süss je dejal Izak Landauer mirno. — Vlačuga! Prazna beseda! S tem se tolažijo krepostne, plemiške stare device, ki ji zavidajo. Kraljica Esther tudi ni mogla verjeti, ali postane Ahasverjeva priležnica. Pravim vam, rebe Josef Süss, ta ženska je vredna petkrat stotisoč cekinov. Ona je prevejana, ona ve kaj hoče. Mar ni odprla židom vrat v svoje vasi in na svoja posestva? Ne iz sentimentalnosti, bog varuj! Toda prebrisana je in dobro ve, kdo je prebrisan, s kom se da govoriti in delati. Petkrat stotisoč! Ne, vredna je petsto petdeset tisoč.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodni tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vse v Ljubljani.